درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سى اداره‌خانه‌سى

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական և Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղր.
» » » վեցամսեայ 70 »
» » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրնք.
» » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 դրուշի տեղ 100 դրուշի հաշուով:
Չտպուած յօդուածները ետ չեն դարձուիր:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրութեան:

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԴԱՐԹԱԼԻ ՇՈՒՐՋԸ

Դարթալի Թաղական Խորհուրդը նորէն օրուան խնդիր դարձած է լրագրութեան մէջ: Վարժարանին շուրջը ծագում առած անհամաձայնութիւն մը որ երթալով կենդանի հանգամանք մը կը ստանար, պատճառ եղած էր որ Պատրիարքարանը մասնաւոր քննիչ մը ղրկէ այդ գիւղը, տեղւոյն վրայ կատարուած քննութեամբ մը անհամաձայնութեան միտումը ընդմիշտ վերջ տալու համար: Քննիչը, Սամսոնի նախորդ Տեղապահ Գէնլ Ս. Վարդապետ Գալէմքէրեան, այս կիրակի Դարթալ երթալով Խորհրդարան կը հրաւիրէ Թաղ. Խորհուրդը, ինչպէս նաև 20ի մօտ ազգայիններ, և երկու կողմերուն տարակուսութիւնները լսելէ վերջ համոզուած կը գտնուի թէ առանց որևէ Թաղ. Խորհուրդը լուծելու, ո՛ և է կերպով չի կրնար կարգադրուիլ այդ անհամաձայնութիւնը:

Գէնլ վարդապետ այդ մասին տեղեկագիր մը տուած է Ս. Պատրիարքին, տեղեկագիր մը որ Վարչութեան պիտի մատուցուի մօտ օրէն, կարևորը անօրինելու համար: Թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ այդ տեղեկագրին արդիւնքը, առ այժմ անկարելի է բան մը ըսել, բայց թերևս աւելորդ չըլլայ այս առթիւ յիշել առ պարագան թէ Դարթալի նախորդ Թաղ. Խորհուրդը ճիշդ միևնոյն պայմաններուն մէջ օրուան խնդիր դարձաւ անցեալ տարի, ծնունդ տալով մասնաւոր կացութեան մը՝ զոր լուծելու համար մէկ քննիչը քիչ եկաւ: Այն առեն ալ անհամաձայնութիւնը վարժարանին շուրջը կը դառնար, բան մը որ յաջորդաբար ղրկուած քննիչները շատ հարևանցի կերպով մը նկատի առին, ու կարծեցին թէ Թաղ. Խորհրդին փոփոխութիւնը պիտի կրնար հնչուն վերջացնել խնդիրը: Թաղ. Խորհուրդը լուծուեցաւ, անոր տեղ նոր մը ընտրուեցաւ, բայց Դարթալցիք գոհ չեղան. բողոքները միշտ բողոք մնացին, անհամաձայնութիւնները միշտ անհամաձայնութիւն, և ամէնէն աւելի Արեւելքն էր որ գտնէր թէ Թաղական Խորհուրդին փոփոխութիւնը փոփոխութիւն մը ըլլալէն անդին չպիտի կրնար կացութիւնը բնաւ փոխել: Տարրերը որոնցմով կազմուած այդ Թաղ. Խորհուրդը, շատ հեռու էին բարւոք ու խղճամիտ պաշտօնավարութեան մը վստահութիւնը ներշնչելէ, բան մը որ բողոքներու շղթայեցաւ այս սիւնակներուն մէջ: Բայց այն առեն թէ այդ Թաղական Խորհուրդն ալ չպիտի կրնար եթէ ոչ նախանձելի, գոնէ քիչ շատ գոհացուցիչ վիճակի մը մէջ դնել գիւղին ազգ. վարժարանը, որ մէկ հատ մը ըլլալով, տեղւոյն հայ ազգաբնակչութեան միակ միջոցն է ու բնականաբար շատ աւելի խնամքի, շատ աւելի հոգածութեան կը կարօտի: Ոչ ոք ականջ կախեց այս ամէնուն, և այսօր միայն, ամիսներ անցնելէ, վարժարանը ո՛լ աւելի դէշ վիճակի մը վերածուելէ և դպրոցական տարւոյն քիչ մը աւելի յառաջանալէ վերջ, Պատրիարքարանը ստիպուած կը համոզուի մեր ըսածին, ու պէտք կը տեսնէ իր կողմէ մասնաւոր քննիչ մը ղրկելու: Եւ ըսի արդէն թէ ի՛նչ եզրակացութեան յանգած է այդ քննիչը:

* * *

Քանի որ խնդիրը Դարթալի վրայ է, չպիտի վարանինք վճռաբար յայտարարելու թէ Թաղ. Խորհուրդներու փոփոխութիւնը ո՛ և է կերպով չպիտի կրնայ նպաստել գիւղին ազգ. վարժարանին, ու բնականաբար անհամաձայնութիւնները երբե՛ք չպիտի դադրին անոր շուրջը:

Բացատրեմ թէ ինչո՛ւ:

Դարթալ գաւառական գիւղ մըն է, Պոլսոյ մօտիկ թէև, բայց վերջապէս գաւառական գիւղ մը: Եւ գաւառական գիւղ մը ըլլալուն համար զարգացած, կրթութիւն առած մարդոց մեծ թիւ մը չէ՛ պարունակեր: Ամբողջ գիւղին մէջ հազիւ քանի մը երիտասարդներ կան, ամէնքն ալ Պոլիս կրթուած: Միւսներուն մեծագոյն մասը նոյն իսկ մայր լեզուն դոյզն մը անգամ չէ գիտեր. Երբ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմուելու պէտք տեսնուի, բնականաբար անդամները այս վերջիններէն է որ կ'ընտրուին, քանի որ ամէն բանէ առաջ տարեց ու դիրքի առաւելութիւնը կը վայելեն,—դիրք մը ամէնէն մեծ առաւելութիւններ գիւղերու մէջ: Արդ, աչքի առջեւ բերէք այդ տարրերով կազմուած Թաղ. Խորհուրդ մը: Մարդիկ որոնք կարդալ գրել չեն գիտեր, մարդիկ որոնք շատ հեղ խաչ մը անգամ չեն կրնար դնել իբր ստորագրութիւն, մարդիկ որոնք ուսմունք ըսուած բանին վրայ գաղափար անգամ չունին ու կոչուած են եկեղեցին հետ վարժարանն ալ վարելու, վարժարանն ալ վերակազմելու, վարժարանն ալ մատակարարելու: Արդիւնքը կարծեմ պէտք չունիմ ցուցնելու:

Եւ ահա ճիշդ այդ պատճառն է որ անհամաձայնութիւնները անպակաս կ'ըլլան Դարթալի ազգ. վարժարանին շուրջը: Ուսեալ տարրը որ գլխաւորաբար իր ստացած կրթութեան բերմունքով բնաւ չէ կրնար Խորհրդարանը բաղձալ իբր Թաղական, չուզեր ու չպիտի ուզէ երբեք անտարբեր մնալ վարժարանին խղճալի կացութեան հանդէպ: Ըստ բնականին զարգացած և կրթութեան գործին կարևորութիւնն ալ ըմբռնած ըլլալով, կը դժուարի թէ գիւղին տղաքը որչա՜փ կը կորսնցնեն վարժարանին անկանոնութեան ու ողորմելիութեան երեսէն, և այդ ցաւալի պարագան դարմանելու համար կը բողոքէ, Պատրիարքարան դիմում կ'ընէ, և անհամաձայնութիւնը օրէ օր կ'աճի, կը մեծնայ, վերջ ի վերջոյ բոլորովին կենդանի ու մասնաւոր հանգամանք մը առնելու համար:

* * *

Դարթալի ազգ. վարժարանին շուրջը պատերազմող յաւակնող այդ անհամաձայնութեանց վերջ տալու համար միակ միջոց մը կայ, քանի որ յաջորդաբար ընտրուող Թաղ. Խորհուրդները բացարձակապէս անկարող են կրթական հաստատութիւն մը փափաքուած կերպով վարելու, և ասկէ ետքը ընտրուելիքներն ալ տարբեր բան մը չեն խոստանար, պէտք է գիւղին զարգացած, ուսեալ տարրէն բաղկացած Հոգաբարձութիւն մը կազմել վարժարանին համար, և զայն կարելի եղածին չափ դուրս հանել Թաղ. Խորհրդոյ իրաւասութենէն: Այս վերջինը թող եկեղեցիին, կալուածներուն, և այլն հոգ տանի, ու ձգէ որ Հոգաբարձութիւնն ալ վարժարանը բարեկարգելու զբաղի:

Առանց այս կարգադրութեան, Դարթալի վարժարանին շուրջը խնդիրները չպիտի պակսին, և գիւղը, տարին անգամ մը պիտի ստիպուի Թաղական փոխել, ճիշդ հագուստ փոխելու պէս:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ

«ՈՅ» ԵՐԿԲԱՐԲԱՌԸ

Գ. Շահինեան Արեւելքի 4814 թիւով քննութեան առարկայ ընտրած էր «ՈՅ» երկբարբառը, մէջ բերելով այլ և այլ օրինակներ՝ ապացուցանելու համար գրական լեզուի մէջ այդ երկբարբառին երկնակի ձայնափոխութիւնը՝ տարբեր գաւառաբարբառներու մէջ, մէկ կողմէ՝ արևելեան գաւառներուն ՈՒ ձևին առած, և միւս կողմէ արեւմտեան գաւառներուն, որ Ո ձևին առած է (այս Ո ձայնին հնչումը կը մօտենայ Օէ ձայնին, ինչպէս յայտնի է):

Ձայնափոխման այս երկուութեան մասին յարգելի յօդուածագրին առաջ բերած փորձերը կրնան դեռ ունենալ ճշդելի, հետաքրքրելի կէտեր՝ որոշելու համար այդ ձայնափոխման նախաթուականը, ծագումը, զարգացումն ու ընթացքը: Բայց սա ստոյգ է թէ այդ փոփոխութիւնը գոյութիւն ունեցած է գրական լեզուին մէջ ալ, ընտանեկան ժողովրդական լեզուին ու գաւառաբարբառներուն մէջ ալ:

Ուշադրութեան արժանի է թէ ձայնափոխման այդ երևոյթը աշխարհաբարի մէջ (որդի ամէն գաւառաբարբառներու ու նորոնց ասմոյլքներուն մէջ անխտիր) վերջնական ու տիրապետող հանգամանք ունեցած է, ինչպէս պիտի տեսնենք ստորև, ոչ միայն բառերուն մէջտեղ կերպարանուած պարագաներուն, ըստ սկզբան (*) օրէնքի (Համս. Այտընեան, էջ 272 կանոն 768) ինչպէս ճուր (ջուր), յուս (յոյս), ուժ (յժ), կուր (կոյր), հաւկուր և բարդութեանց մէջ գոյն (գունագեղ) բոյն (թունաւոր) են., այլ նաև՝ երբ բառերուն վերջը կը գտնուի այդ ոյ երկբարբառը՝ թէ՛ իբրև յատկացուցիչ մասնիկ և թէ իբրև հոլովակերտ: Աւասիկ քանի մը օրինակներ.—Ազդոյ, դեխոյ, ցպանոյ, ժողովածոյ, ճաւաճածոյ, բռածոյ ճանածոյ, կռածոյ, կոփածոյ ձուլածոյ սիրելոյ, (սիրել բայէ) կարդալոյ Երեկոյ ճակատոյ, մարդոյ Աստուծոյ Խոյ, ձիոյ, բեոյ, գլխոյ, սիրոյ, և այլն:

Ձայնաբանական որոշ օրէնքներու վրայ հաստատուած՝ գրերու փոփոխման կանոնին համեմատ, աւելի հեշտ հնչում մըն է ու պարզ երկբարբառը, քան ոյ: Այս է անհերքելի պատճառը որ դարերէ ի վեր(**) գոյութիւն ունեցած է ձայնափոխման այս ձևը, և անշուշտ ընտանեկան գործածական լեզուէն անցեր ազդեր է նաև մատենագրական լեզուին վրայ, ինչպէս յայտնի է Պ. Շահինեանի առաջ բերած օրինակներէն: Նոյնը նաև աւելի ձայնաւոր գիրերու և երկբարբառներու համար, որոնցմէ օրինակներ աւելորդ է հոս յիշել:

Կ'ուզէինք դիտել տալ, այս առթիւ, թէ մեր՝ չառերու ազգութեան արդիւնքն է որ՝ տիրապետող այս լեզուական կանոնին դէմ ելլել կը ներէինք մինչև այսօր, կ'անտեսենք գրական լեզուին ալ կրած ազդեցութիւնը, և արհամարհանքով կը վերաբերուինք աւելին գործածական ձևերուն. անկասկած մը գրաբարամոլութիւն ծախսելով նոյն իսկ այն պարագաներուն, ուր ծագելէ ի վեր երբեւէն հեշտ այս ձևը ... Գրաբարի այդ ձևերուն հաւատարիմ մնալու (?) կեղծ ու անիմաստ նախանձն է որ կը մոռցնէ մեր ահագնութիւնը՝ թող չմոռնալով որ ըմբռնելի ձայնափոխութեան օրէնքներու հաւատարմութիւնը ժողովուրդին, որ շատ կարդալ ու ճշտութեամբ կը գործածէ յարգելով ինչ որ մատենագրական լեզուն ալ ընդունած է դարերէ ի վեր եւ բարգաւաճած: Այսպէս, վերև մեր առած օրինակները ժողովրդական լեզուին մէջ ալ, ու գրականին ալ, կ'արտասանուին ու կը գրուին ազդու, դեխու, ճաւաճածու, սիրելու մարդու իրիկու, Աստծու, ճու, ձիու գլխու, սիրու, և այլն: Այս կանոնը տարածելով նաև ու վերջաւորող բառերուն վրայ՝ ժողովուրդը, մանաւանդ գաւառներու մէջ, կը գործածէ հոգու, գինու մասանու, գեղացու, կատու, զօսու, ճնու, փորու, և այլն: Փոխանակ ըսելու հոգւոյ, գինւոյ մասանւոյ և այլն: Կը յիշեմ գաւառական ժողովրդական բարբառով բանաստեղծութիւններ, ուր նոյն ձևերը կը տեսնեն. Հոգուտո'ւն. եա'ր=կամ ու խմոմ անպակ գինու պեւ=կամ կոտրէ և, մասանուու գոճարակը, և աւելի բազմաթիւ պարագաներու մէջ որ անծանօթ ըլլալու չէ գաւառացիներուն:

Մեր հասնող աւանդապահներուն յիշեցնել թող ներուի՝ թէ հին գրաբարի անդէր ժամանակներէն իսկ այդ օրէնքն է որ սահմանած ու ձևացուցած է աշխարհաբարի յոգնակի անուններու սեռականն ալ: Այսպէս՝ վանեար, վանեյոյ, ճաւակնեար, ճաւակներոյ՝ բանեար, բաներոյ և ն. ձևերէն կու գան նաւակներու, բաներու և այլն՝ փոխելով ոյ ձևը ու:

Հետաքրքիր անհարկի է չառերուն այն յամառութիւնը, որով կը պահեն ոյ ձևը, կարծելով թէ իրենց լեզուն ու գրութիւնը կ'ազնուացնեն, գանձին նուաստութեան մը կ'իջնէ, երբ գործածեն, ժողովրդական ձևով ճաւաճածու, ճանածու, ցպանու, դամա կամ չիտ իմաստով, բռածու, Աստծու դեխու (*), ինչպէս կը գտնենք եճնծու քափծու, պաճծու կամ աւելածու, ճնածու փայլածու ածու, ճոգածու, ճնամածու, ձեռնածու, ճուագածու (այս վերջինները ած=ածել բառէն արմատէն): Զարհուրեցնեմ աւելի լեզուն ալ, և գրաբարականը ձեւացնելու անկարելի հարմարին:

Այս ու այսպիսի խոշորութիւններ, անհամբերութիւններ և լեզուական շփոթութիւններ առաջ կ'անհետանան, եթէ ամէն գրող ուզէ իր մասնակցութիւնը չխնայել լեզուի կանոնաւորման գործին՝ թողլով անմիտ պաշտամունքը զոր ամէն ոք կը սիրէ առանձ մը քննական յամառութեամբ ինքնիրեն տալ: Դարձեալ, այս ճամբուն մէջ մեծ ծառայութիւն ու նպաստ պիտի բերեն հրատարակիչները, ուսուցիչներն ու հեղինակները, երբ լրջօրէն ջանան կանոնաւորութեան մը հետևիլ, լեզուին ոգին ու օրէնքները յարգեն, և գրութեան, ուսուցման ու դասագիրքերու յօրինման առեն ջանադիր ըլլան գործածելու նոյն սկզբունքները և ձևերը:

Ս. ԴԱՒԹԵԱՆ

(*) Էսաջէս ստուգ չէ այս փոփոխութիւնը, ինչպէս կ'ըսէ Այտընեան, այլ «Պարզ փոփոխութիւն մը երկու հնչաւորաց ձայնաւորաց» (տե՛ս, 276 էջ, 776 կանոն, Ծան.):

(**) Ծան. Այտընեան այս ժամանակամիջոցը կը համարէ առ առաւելն Ժ. Դար (Տե՛ս նոյն, էջ 8, ծան.)

(*) Այս կարգէն բառաւութիւն են և անփոփոխ կը մնան ճանոյ և գրաբար հոլովման ձևեր, ինչպէս ծառոյ, բուշնոյ, գեսոյ և այլն:

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ՄԷՋ

ՏՐԱՊԻԶՈՆ, 28 յունուար

Երէկ իրիկուն, կիրակի, տեղի ունեցաւ Ցնծայ Թատրոնին մէջ, նուագահանդէս մը, ի նպաստ ազգ. վարժարաններու աղքատիկ աշակերտաց, հովանաւորութեամբ տեղւոյս կուսակալ Գաձրի Փաշայի: Թատրոնը լեցուն էր բազմութեամբ, ինչ որ հասոյթի առաւելութիւն մը կ'ենթադրէ, թէև դեռ չծախուած տոմսակներ կը մնային: Այս է նիւթական յաջողութիւնը, իսկ բարոյականը... Չեմ ուզեր խօսիլ բերաններն չէնք շնորհք բացած խակացողներուն և ո՛չ ալ խօսող խնդացողներուն վրայ, բայց ինչ կ'ըսէք օթեակներէն եկած պնակներու և բաժակներու ձայներուն, որոնք յաճախ կը խանգարէին նուագահանդէսը: Առէն երեւի որ կանոնաւոր բաղնիքի երեւոյթը առաւ Թատրոնը ի շնորհս կը ծաղկեցուն: Ես՝ն; վերջապէս պուֆէն ալ պէտք էր որ չանէր և հակառակ միայն երկու անգամուան զանգերին՝ բաւական յաճախորդներ ունեցաւ անկիւն: Պուֆէին ալ հասոյթը գոհացուցիչ ըլլալ կ'ենթադրուի:

Երկու խօսք ալ գործուած կտորներու վրայ: Համիտէ քոլէճին յաջող, որ յամենայն ուղեկցութեամբ ու ծափահարութեամբ, Մարտա Ռուֆայէլեան վարժարանի աշակերտները երգեցին դաշնակի ընկերակցութեամբ Մենակնանի Մնաս բարով քառաձայնը բաւական յաջող կերպով. յիշատակելի են մասնաւորապէս իրենց առանձին մասերով Գ.Գ. Ռաֆայէլեան և Տիլալեան, որոնք բաւական կերթ ձայն մը ունին: Երրորդ կտորը ալ թին ջութակի վրայ, Ռէժիր պաշտօնեան Պ. Բուլաճեան, Մարթա օրիօրդին ուվերթիւր մը, Պ. Բուլաճեանի յաջող նուագող մըն է, սակայն իր ընտրութիւնները քիչ մը անյարմար կը թուին մեզի այս հասարակութեան մը համար, որ աւելի կ'ախորժի թեթև ու ծանօթ եղանակներէն: Հոս, յայտագիրը, միջանցեալ մը առթիւ, պզտիկ փոփոխում մը կրեց ու երրորդ մասին Օգա ուվերթիւրը Լամիւէր քոթեր մէջը տեղ ունեցաւ Օր. Մարեան և Պ. Փօլոնեանի կողմէ: Օր. Մարեան յաջողապէս Սամսոնէն եկած էր, նուագահանդէսին մասնակցելու համար. օրիորդը բաւական վարժ նուագող մը ըլլալ կը խոստանայ:

Ցայտագրին մէջ հինգերորդ կտորը նշանակուած էր սոլօ մը Օտ. Պանտայի Տեօրէնի երգը Պ. Լեւիի կողմէ, սակայն ծանուցումներու բերէն որ Պ. Լեւին երկրորդին պիտի նուագէր: Վեցերորդ կտորը՝ քոնսոտ մը՝ թաւջութակի և դաշնակի վրայ նուագեցին Պ.Պ. Րիչարտ և Բուլաճեան: Պ. Րիչարտ, նոր ազգանդէսի վարէն էր, միևնոյն առեն շատ սիրուն նուագող մը թաւջութակի և ջութակի վրայ: Ցայտագրի առաջին մասը վերջացաւ Պիոնտիւզզի «Միծաղ եւ վիշտ»ով, զոր նուագեցին ջութակի և դաշնակի վրայ Պ.Պ. Պէթմաճեան և Փօլոնեան:

Դադար մը յետոյ, յայտագրի երկրորդ մասը սկսաւ Պէլինիի Նորմա օպերայէն կտորով մը, զոր երգեցին դարձեալ Մարտա Ռուֆայէլեան վարժարանի աշակերտները:

Օր. Կէտէլ, առաւօտեան հիւպատոս Պ. Զերզուեանի— որ Տիկ. Զերզուեանի հետ միասին անձնուիրաբար օգնած էին նուագահանդէսի յաջողութեան—դաստիարակչուհին տեսեց դաշնակի վրայ Արտօնեան երգ մը, բուռն ծափահարութիւններու մէջ ընդունելով ծաղկեփունջ մը:

Հոս Պ. Լեւի շա՛տ սիրուն անակնկալ մը ըրաւ, դաշնակի արուեստագէտ հոգեւորով Փրանսական քնքշիկ մենանուագութեամբ մը, որ շատ խնդալից հաճոյք պատճառեց: Մինչդեռ կը սպասուէր որ յայտագրին մէջ նշանակուած մեներգը նուագէ մեզի, Պ. Լեւի Զինատեանէն պատմութիւն մը ըրաւ, մանաւանդ ներքին մանտոլինի պէս դողդոջ ազդեցիկներուն սիրուն ոտքերուն ու խոշոր աչքերուն ներշնչութեամբ, ու ամէնէն վերջը, փոխանակ նուագելու, Միջաբարով ըսաւ մեզի, աւելի անգամ խոստանալով նուագել: Պ. Լեւի կրկին բեմ կոչուեցաւ բուռն ծափահարութիւններով: Երկրորդ մասն ալ վերջացաւ Պ. Զերզուեանի արամադրած Կամօֆոնով երգուած քանի մը երգերով:

Վերջապէս—երկար դադարէ մը յետոյ—նուագահանդէսի երրորդ և ամէնէն հրապուրիչ մասը սկսաւ Պ.Պ. Պէթմաճեան և Փօլոնեան Վալս Ռոկէն դրկին ջութակի և դաշնակի վրայ: Ինչպէս վերը ըսի, մեր ուսուցչութեան և ծանօթ եղանակները ընդհանրապէս կը փնտռենք ու Վալս Ռոկէն հաճոյքով ունկնդրուեցաւ: Հետոյէ Զամբա ուվերթիւրէն յետոյ՝ զոր նուագեց Պ. Բուլաճեան, Տիկ. Կ. Ասլանեան, Պ. Բուլաճեանի դաշնակին ընկերակցութեամբ, շատ յաջողապէս երգեց Շուպէրի Սերենադը: Ցարգելի տիկինը ունի կրթուած ու զօրեղ ձայն մը, որ ամէն կերպով շնորհաւորանաց արժանի է, մանաւանդ երբ ջանքերը նուագահանդէսի յաջողութեան համար, մեծապէս գնահատելի են: Հասարակութիւնը հրապուրուած տիկնոջ երգով, բուռն ծափահարութիւններով բեմ հրաւիրեց Տիկ. Կ. Ասլանեանը, որ հակառակ իր յոգնած վիճակին, հաճեցաւ աւելի երգ մը ալ երգել: Ծաղկեփունջ մըն ալ տիկնոջ նուիրուեցաւ:

Ցաջորդաբար նուագեցին Օր. Կէտէլ և Պ. Րիչարտ Անտալէի Թրովաթորը ու Օր. Մարեան՝ Վալս Պրիլիանդ, Օր. Մարեան, համակրական ցոյցերու ու ծափահարութիւններու մէջ ընդունեց նմանապէս ծաղկեփունջ մը: Վերջին Ռ. կտորը նուագեց Պ. Բուլաճեան Բեթհովէնի Թեռզեթթոն, Ցետոյ Մարտա Ռուֆայէլեան վարժարանի աշակերտները նուագարանի հնչիւններով ու Պենկալայի կարմիր ճաճանչներու մէջ երգեցին Կրաճ Վիաճ: Ընդհանուր նուագախումբի կողմէն Համիտէ քոլէճը կրկին նուագուեցաւ ու Պօլոնէզի մարշով նուագահանդէսը վերջացաւ ժամը 7 ուկէսին:

Հանդիսականները մեկնեցան, չըսեմ գոհ տպաւորութեան տակ, որովհետև երաժշտութիւնը հասկցողներուն հետ միասին՝ չհասկցողներն ալ դժուարահաճ են, հասկցողը՝ հասկնալուն ու չհասկցողն ալ... չհասկնալուն համար:

Ա. ՏԻՐԱՏՈՒՐԵԱՆ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Բժիշկը իր յաճախորդներէն կնոջ մը կ'ըսէ, որ միշտ ոչի՛նչ բաներու համար զինքը կանչել կու տայ.

—Ա՛հ, Տիկին, ի՛նչ առողջութիւն ունենալու էք ձեր այս բոլոր հիւանդութեանց դիմանալու համար:

* * *

Կօշիկ ներկողներու միջեւ.

—Գործերը աղէկ չեն երթար:

—Իրաւունք ունիք, ամէն մարդ շատ կծծի եղած է:

—Այո՛, կառք կը նստին, որպէս զի կօշիկներնին մաքուր մնայ և ներկելու համար դրամ չտան:

—)(98)(—

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԵՐՈՄԻ ՊԱԶԱՐԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

ԺԶ

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԳԱՂՏՆԻՔ

Ժերոմ վառեց իր ծխափողը և պատուհանը բանալով սկսաւ Բարիզը դիտել:

—Ի՛նչ, Մարիան, Բարիզը պիտի ձգե՞ս:

—Ձեզ ցաւիք առաջ համար:

—Բանի մը համար չէ՞ս ցաւիր:

—Եթէ միջոց մը ունիմ, անիկայ ալ քանի հեռու Ռուլս է, բայց կը մխիթարուիմ, խորհելով թէ մեր բաժանումը երկար չպիտի տևէ:

—Կը խոստանամ երկարատև չընել:

Ու Ժերոմ պատուհանին մէջ թողնելով յարեց.

—Քու վրադ կը թքնեմ, Բարի՛զ, կ'ատեմ ու կ'արհամարհեմ զքեզ, բայց չեմ վախնար քենէ:

Ճիշդ այդ պահուն, Ռոզի մարմինը փոխադրող կառքը Մորկ կը մտնէր: Կէս ժամ մը ետքը Ժերոմ գրպանի ժամացոյցը նայեցաւ:

—Ի՞նչ կ'ընէ այս աղջիկը, այս առեն տուն չի դառնար: Երբեք այսքան ուշ մնացած չէր:

Ժամը ութին միայն մտատանջութիւնը սկսաւ ծայր տալ:

—Արկած մը պատահած ըլլալու է Ռոզին, ըսաւ Ժերոմ:

—Այո՛, փորձանք մը հասած է, պատասխանեց Մարիան սարսափահար:

Ուժէն կը դողդողէր ու ակռաները կը կափկափէին: Կառքին մէջէ վայելուչ մարմինը նորէն աչքերուն առջև պատկերացաւ: Միթէ Ռո՞զն էր այդ դիակը:

Սեղանը պատրաստ էր, սակայն ոչ ոք ախորժակ ունէր ուտելու: Ժերոմ անձկոտ ու ջղագրգիռ, պատուհանին առջեւ կանգ կ'առնէր ու Բարիզի համայնապատկերը կը դիտէր: Միթէ չուա չէր թքած Բարիզի վրայ, արդեօք ան ի՛նչ նոր փորձանք հասցուցած էր իր աղջկան գլխուն:

Մարիան սենեակին մէկ անկիւնը քաշուած, մտիկ կ'ընէր փողոցին ամենահեռաւոր աղմուկներն: Իսկ Ուժէն Մորկ դարձող կառքին վրայ կը խորհէր, սարսափէ մատնուած: Ռոզ հոն, այդ շէնքին մէջ կը գտնուէր հիմա: Լսած էր թէ անտէր դիակները հոն կը փոխադրուին, ժողովրդեան ցուցադրուելու համար: Ռոզ ալ այդ բաղդին պիտի ենթարկուէր:

Բայց Ուժէն միշտ կը ջանար մտքին առջևէն վանել քրոջը մահուան ցնորքը: Այդ միջոցին, սենեակին դուռը բացուեցաւ ու Կասպար ներս մտաւ:

—Ռոզը տեսա՞ք, ըսաւ Մարիան իսկոյն: Բան մը ըսա՞ւ ձեզի թէ ո՛ւր կ'երթայ:

—Երկու օրէ ի վեր երեսը տեսած չունիմ, պատասխանեց Կասպար զարմանքով:

—Այսօր, կէս օրէն յետոյ, պալատէն դուրս ելա՞ւ:

—Ո՛չ:

Մարիան աղջկան դառնալով ըսաւ.

—Ուժէն, դուն չըսի՞ր որ Ռոզ քենէ բաժնուելով պալատ գացած էր:

Ուժէն այնքան սաստիկ կը դողար որ չկրցաւ պատասխանել իսկոյն: Մարիան կրկնեց.

—Այնպէս չըսի՞ր ինծի:

—Այո՛:

Կասպար փութաց ըսել թէ Ռոզ այդ օրը պալատ եկած չէր բնաւ: Այդ պարագային, աւելի բան չէր մնար իրենց ընել, եթէ ոչ սպասել Ռոզի դառնալուն: Կասպար չափազանց մտահոգ, կէս գիշերին տուն գնաց, մինչ անոնք ալ [illegible] կը հսկէին:

Ուժէնի մտքին մէջ ա՛լ եւս կը փաթթուէր առեղծուածը: Բիշաի դիակը իր քրոջն էր: Երբ Կասպար ելաւ, Ուժէն ալ հետևեցաւ անոր: [illegible] Ուժէն կեցաւ, երբ ձեռքը կը թօթուէր: Կասպար անոր խելայեղ նայուածքէն հասկցաւ թէ ճշմարտութեան իրազեկ էր:

—Ուժէ՛ն, Ուժէ՛ն, ըսէ՛, ինչ պատահեցաւ քրոջդ:

—Ռոզ մեռաւ...

—Մեռա՞ւ մի, գոչեց Կասպար:

Կասպար եւս քալուեցաւ, յանկարծական դողէ մը բռնուած ու յարեց.

—Մեռա՞ւ մի, ինչ կ'ըսես Ուժէն:

—Սպաննուեցաւ:

Կասպար ենթադրեց որ Ուժէնի խելքին եկած է: Կարեկցութենէ մղուած, մանկամարդ աղջկան մօտենալով, ըսաւ.

—Հոս մի կենար Ուժէն, մօրերնուդ քով եկէք:

Ուժէն միշտ կը հեծկլտար ըսելով.

—Իմ խելքս գլուխս է: Ռոզ մեռած է ու իր մարմինը Մորկ կը գտնուի... վաղը, առտու, պէտք տեսնէք անոր մարմինը:

Ու հեկեկանք կերպով ու ընդհատուած պարբերութիւններով՝ Ուժէն պատմեց անցեալ գիշերը ու Բլէզէր պողոտային մէջ, ժամը տասն առջեւ տեսած դիակը, որ քրոջն էր անպատճառ: Մանկամարդ աղջիկը աւարտելէն յետոյ իր պատմութիւնը, յարեց.

—Բերան մի առնէք ու մի լսէք զիս:

Ու առանց խնդրանքներէն զեր խօսք առաւ Ուժէն, Կասպար, գիշերուան մթութեան մասը անցուց Մոնմարթրի փողոցներուն մէջ թափառելով, առանց միտքին անդրադառնալու տուն դառնալ: Երկու երեք անգամ դիպուածով Ս. Ելիզաբեթի առջևէն անցաւ: Դիակը որ լոյս կը վառուէր դեռ, խանութները անշուշտ Ռոզի դալուն կը սպասէին: Ի՛նչ անհարկի ցիկեր էր թէ՛ իրեն և թէ Ռոզի ծնողքին համար:

Առաւօտ կանուխ, երբ Մորկի դուռները կը բացուէին, մարդ մը հոն կը սպասէր հակառակ անձրևոտ ցուրտ օրին: Կասպար էր: Դուռը բացուելուն պէս ներս մտաւ շէնքէն:

—Երէկ իրիկուն, մանկամարդ աղջկան մը մարմինը հոս բերեր են...

(Շարունակելի)

Քաղաքական Լուրեր

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Դաշնագրութիւնը.—Լոնտոնի մէջ հաճոյական կարծիքը.—Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ մեծ վիճաբանութիւններ.— Նախարարական յայտարարութիւններ։

Լոնտոն, 13 փետրուար.—Այս երեկուան լրագիրներ ընդարձակ հեռագիրներ կը հրատարակեն՝ հաղորդելով զանազան երկիրներու մէջ տիրող կարծիքը՝ Անգլիոյ և Ճափոնի միջեւ կնքուած դաշնագրութեան վրայ։ Ամենէն աւելի ֆրանսական լրագիրներուն գրածները կը յիշուին։ Ամերիկեան մամուլին կարծիքը իր ամբողջութեանը մէջ, կը գոհացնէ ամենէն խստապահանջ Անգլիացիները։ Գերման թերթերն ալ քիչ շատ համակրութեամբ կը խօսին։ Անգլիոյ մէջ, երեւակելէն ի վեր կ'երեւայ թէ կարծիքները փոխուած են՝ քիչ մը մասնիկէ ետքը։ Քաղաքական այն շրջանակներուն մէջ, ուր մեծ խանդավառութիւն առթած էր դաշնագրութիւնը, հիմա քիչ մը պաղած են։ Այդ համաձայնութիւնը ընդհանուր հաւանութեան կ'արժանանայ, սակայն նոյնչափ խանդավառութիւն կը տիրէ։ Հիմա բերնը աւելի ուշադրութեամբ կը դիտեն և դաշնագրութեան հետեւանքները նկատողութեան կ'առնեն։ Ռուսաց կառավարութիւնը շատ ուղիղ ընթացք մը ունենալու հարկաւորին պատրաստ է. հիմա, կ'ըսեն Լոնտոնի մէջ, ինչ հարկ կար անձնութիւն պատմելու Ռուսիոյ։ Վերջերս Պետերբուրգի և Լոնտոնի մէջ ջանքեր եղած են անգլիւռուս մերձեցում մը առաջ բերելու համար։ Լոնտոնի մէջ ընդհանուր հաւանութեան կ'արժանանան այդ ջանքերը. բայց Անգլիոյ և Ճափոնի դաշնագրութիւնը կ'ոչնչացնէ նոյն մերձեցումը։ Այսօր այսպէս կը խորհին այն անձերը որոնք, դեռ երէկ, կ'ուրախանային Ճափոնի հետ կնքուած դաշնագրութեան համար՝ զայն դիւանագիտական յաղթութիւն մը նկատելով Անգլիոյ մասին։ Անգլիոյ պատմականները, մինչ կը քննադատեն այդ դաշնակցութիւնը, որ բոլորովին անհամոյ է իրենց։ Ազատական շրջանակներու մէջ դիտել կու տան թէ Աւստրալիա Ճափոնցիներուն դէմ արգելման օրէնք մը քուէարկեց, նման անոր՝ զոր Մ. Նահանգները հաստատեցին Չինացիներուն դէմ։ Ուստի Աւստրալիա դժգոհ պիտի ըլլայ, տեսնելով որ Մեծն Բրիտանիա կը դաշնակցի ժողովուրդի մը հետ՝ որուն դէմ իրեն փակած է իր դուռները։ Քաղաքական ակումբներու մէջ անհամբերութեամբ կը սպասեն գիտնալու թէ դաշնագրութիւնը ի՛նչ տպաւորութիւն գործած է Ռուսիոյ մէջ։ Այդ ակումբներուն մէջ կ'երեւի է քիչ մը մտահոգութեան դէս բան մըն ալ կայ։ Լորտերու Ժողովին և Երեսփոխանական Ժողովին մէջ, այսօր, կատարուած մեծ վիճաբանութիւնները նշանաւոր պատմութիւն մը գործած ըլլալէ շատ հեռի են։

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ ազատական Պ. Նորման՝ որ Մայրցամաքն Արեւելքի մասին ծանօթ հմտութիւն մը ունի, հարցուց թէ Մեծն Բրիտանիոյ և Ճափոնի միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը, որ յունուար 30ին ստորագրուեցաւ, հրատարակուելէն առաջ հաղորդուա՞ծ է Մ. Նահանգաց, և եթէ այնպէս է, ի՛նչ կարծիք յայտնած են Մ. Նահանգները։ Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրանպորն պատասխանեց թէ համաձայնութեան պարունակութիւնը՝ դաշնագրութիւնը հրատարակուելէն առաջ, հաղորդուած է Մ. Նահանգաց կառավարութեան, որ սակայն կարծիք մը չէ յայտնած այդ մասին։ Պ. Նորման յայտարարեց թէ առաջին առթիւն օգտուիլ կ'ուզէ այդ գործին վրայ ուշադրութիւն հրաւիրելու համար։ Արտաքին գործոց խորհրդականը ուրիշ հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց.

«Համաձայնութիւնը կը վերաբերի թէ՛ Մանչուրիոյ և թէ՛ չինական միւս բոլոր նահանգներուն։ (Նախարարական երեսփոխանները կը ծափահարեն)։ Համաձայնութեան պարունակութիւնը հաղորդուեցաւ գերման կառավարութեան և անգլիագերման համաձայնութիւնը միշտ գոյութիւն ունի։ Պատուարժան ճէնթըլմէնը անշուշտ գիտէ թէ գերման կառավարութիւնը ի՛նչ եղանակով կը մեկնէ այդ համաձայնութիւնը՝ Մանչուրիոյ մասին գործադրութեանը համար։»

Պ. Պալֆուր յայտարարեց թէ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը եթէ այդ մասին պարսաւանքի քուէ մը առաջարկէ, կառավարութիւնը պատրաստ է Ժողովին առաջիկայ մէկ նիստը նուիրել նոր դաշնագրութեան վիճաբանութեանը։ Այդ յայտարարութեան հակառակ, Պ. Նորման առաջարկեց որ անմիջապէս սկսուի դաշնագրութեան վիճաբանութիւնը։ Ասոր վրայ, ազատական կուսակցութեան բոլոր անդամները ոտքի ելան իբրեւ հաւանութեան նշան մը եղած առաջարկութեան, որով վիճաբանութիւնը անմիջապէս սկսաւ։ Պ. Նորման խօսք առնելով ըսաւ թէ իր կարծիքին համաձայն դաշնագրութիւնը շատ շահաւոր է Ճափոնի։ Այն տեղեկութիւնը որով այդ համաձայնութիւնը ներկայացուեցաւ, բացատրութեան կարօտ է։ Այդ փութկոտութիւնը բոլոր կու տայ թէ ստեղծական բան մը կար այդպէս շարժելու։ Նախարարական երեսփոխանները «ինչո՞ւ» կը պոռան։ Պ. Նորման յարեց.

«Մեծն Բրիտանիա ի՞նչ յանձնառութիւններ կը ստանձնէ դաշնագրութեամբ համաձայն։ Եթէ Ճափոն կը տեսնէր թէ Ռուսիա յարձակողական միջոցներ ձեռք առնելու վրայ է Քորէայի ու Մանչուրիոյ մէջ, կրնար իր իսկ նախաձեռնութեամբ պատերազմ հրատարակել և Անգլիայէն ալ խնդրել որ միւս տէրութեանց թող չտայ միջամտելու։ Բրիտանական քաղաքականութիւնը միթէ կցուած չէ՞ ճափոնական սայլին անիւներուն և Մեծն-Բրիտանիա, զանազան պայմաններու մէջ, ինքզինքը պարտաւոր պիտի չզգա՞յ այդ պատերազմը ընել, որքան ալ քիչ փափաքող ըլլայ։ Ես միշտ կարծած յայտնած եմ որ Ճափոն մանկ ազգերու նոր դաշնակցութեանը մէջ։ Պէտք է գիտնալ սակայն, թէ տարիներէ ի վեր Ռուսիա ու Ճափոն հակառակ են իրարու և յաւիտեան պատերազմի կը պատրաստուին։ Մի՛ ըսէք թէ այդ համաձայնութիւնը Ռուսիոյ դէմ ուղղուած չէ։ Անգլիոյ մէջ կուսակցութիւն մը կայ որ Ռուսիոյ հետ աւելի բարեկամ յարաբերութիւններու փափաքող է և այդ կուսակցութեան թիւը հետզհետէ կը շատնայ։ Կառավարութիւնը միթէ Մանչուրիոյ մասին համաձայնութիւն մը գոյացո՞ւց Ռուսիոյ հետ. շատերը կը կարծեն թէ այդ խնդրոյն համար կարգադրութիւն մը կարելի է։»

Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրանպորն պատասխանեց.

«Պատուարժան ճէնթըլմէնը, պաշտպանելով հանդերձ Ճափոնի հետ սերտ բարեկամութիւն մը, կը քննադատէ, սակայն, համաձայնութիւն մը որ ճիշդ այդ բարեկամութիւնը հաստատուն հիմերու վրայ կը դնէ։ Միթէ կ'երեւակայէ՞ թէ դաշնագրութիւնը հապճեպով կնքուած է. եթէ այնպէս է, պատուարժան երեսփոխանը շատ կը սխալի։ Ի՛նչ պիտի ըսէին կառավարութեան համար, եթէ այդ տեսակ համաձայնութիւն մը կնքելէ ետքը, զայն գաղտնի պահած ըլլար։ (Նախարարական երեսփոխանները կը ծափահարեն.) Յայտնի է թէ այդ կարգի համաձայնութիւն մը պէտք է հրատարակուի, և շուտով հրատարակուի։ Ի՛նչ հարկ կայ յապաղումներու։ Անձնելու բան մը չունինք ըրած։ Այդ դաշնագրութեան շարժառիթն է՝ Անգլիոյ կառավարութեան ունեցած անձկութեան փափաքը՝ Չինու մէջ իրաց կացութիւնը պահպանելու մասին։ (Նախարարական երեսփոխանները կը ծափահարեն.) Դաշնագրութիւնը պարզապէս հիմնուած է այն տեսակ սկզբունքներու վրայ՝ որոնք արդէն ընդունուած են գրեթէ միւս բոլոր տէրութեանց կողմէ։ Չինու մէջ ազդեցութեան շրջանակներու քաղաքականութիւն չենք ուզեր, բայց կրնայինք պարտաւորուիլ զայն ընդունելու։ Կ'ուզենք որ ամբողջ Չին բաց ըլլայ վաճառականութեան և ճարտարագործական ձեռնարկներու։ (Ծափահարութիւններ։) Կառավարութիւնը ո՛չ միայն պատերազմել իրաւունք ունի, այլ պատրաստուած է միջոցներ ձեռք առնել մեր դիրքը պաշտպանելու Չինու մէջ։ Երկու երկիրները աննշան գործերու համար դիմում պիտի չընեն այդ համաձայնութեան, այլ այն ատեն, երբ զայն անհրաժեշտ դատեն, իրենց շահերը պաշտպանելու համար։ Այն պայմանները որոնցմով իւրաքանչիւր տէրութիւն կ'ուզէ գործադրել դաշնագրութեան մէջ յիշուած իրաւունքները, բացայայտօրէն սահմանուած են. միայն այն պարագային համար չէ որ երբ Ճափոն երկու տէրութեանց կողմէ յարձակում կրէ, Անգլիա պիտի օգնէ անոր կամ փոխադարձաբար։ Կառավարութեան միակ փափաքն է որ յառաջդիմութիւնը տիրէ Մայրցամաքն Արեւելքի մէջ։»

Ազատականներու պետ Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէնըրմէն ըսաւ թէ Լորտ Քրանպորն իր քաղաքականութիւնը արդարացնող ոչ և է պատճառ մէջ բերած չէ։ Ազատական կուսակցութիւնը յարեց թէ խնդրոյն էական մասին համար՝ այսինքն Անգլիոյ ընթացքը Մայրցամաքն Արեւելքի մէջ՝ ամէն ոք համամիտ է, բայց սա հարկ է գիտնալ թէ ի՛նչ են այդ յանկարծական կարգադրութեան պատճառները։ Առեւտրականը ըսաւ թէ կարելի էր Ճափոնի ու Մ. Նահանգաց հետ գոհացուցիչ համաձայնութեան մը յանգիլ, առանց այդքան անձուկ դաշնագրութեան մը։

—Լորտերու Ժողովին մէջ Լորտ Սբէնսըր ըսաւ թէ բաւական զօրաւոր պատճառներ պէտք էին որ Անգլիոյ կառավարութիւնը ժամանակէ մը ի վեր իր հետեւած քաղաքականութիւնը, Բողոքը, քաղաքականութիւն մը որ էր խոյս տալ յարձակողական ու պաշտպանողական դաշնագրութիւններէ։ Լորտ Սբէնսըր յարեց.

«Գալով ինծի, մտադիր չեմ որ և է կերպով կարծիք յայտնել այդ դաշնագրութեան համար։ Այնպէս կը նկատեմ թէ պէտք չէր որ այդ կարգի դաշնագրութիւն մը կնքէինք, առանց առաջադրեան պատճառներու։ Որչափ որ գիտեմ, արտաքին գործոց նախարարին խիստ յստակ ու խիստ ճարտար հեռագրին մէջ չէ ըսուած այն տեսակ բան մը որ այդ տեսակ դաշնագրութեան մը կնքման անհրաժեշտ հանգամանքը արդարացնէ։»

Լորտ Սբէնսըր պահանջեց որ նոր պաշտօնագիրներ հաղորդուին Ժողովին։ Արտաքին գործոց Նախարար Լորտ Լանստաուն՝ որ Ժողովասրահ մտած ատեն, ջերմ ծափահարութիւններով ընդունուած էր, ոտքի ելաւ պատասխանելու կառավարութեան անունով։ Լորտ Լանստաուն ըսաւ թէ այդ համաձայնութիւնը դիւրաւ կը բացատրուի և թէ մտադիր չէ նոր պաշտօնագիրներ ներկայացնել Ժողովին։ Նախարարը յարեց թէ համաձայնութիւնը առաջ բերող բանակցութիւնները գաղտնի կատարուած են։ Կարելի չէ ըսել թէ ուրիշ տէրութեան մը շահերը Մայրցամաքն Արեւելքի մէջ բրիտանական ու ճափոնական շահերուն հետ բաղդատուելու չափ կարեւորութիւն ունենան։ Լորտ Լանստաուն ըսաւ.

«Ամէն կողմէ մեծ տէրութեանց քով հակում մը կը նշմարուի խումբեր կազմելու. նոյն սպառազինութիւնները միշտ կ'աւելնան, որոնք աւելի ծանր բեռներ կ'աւելցնեն ազգերու վրայ։ Մեր օրերուն Պատերազմը խիստ շուտ կը ծագի, ինչ որ առաջները բնաւ չէր տեսնուած։ Երկիր մը ամենամեծ կարողութեան տէր ըլլալու է՝ օրացոյցի կարեւորագործական հաշտութեան հանդէպ ինքզինքը սատանայ յայտարարելու թէ պատրաստ է, առանց խնդիր յարուցանելու և վիրաւորելու, ընդունիլ այն վտանգաւորութիւնը թէ պէտք է խոյս տալ օտար որ և է դաշնակցութենէ։ Պէտք չէ ազդուիլ ա՛յզօր նախապաշարումներէ այն առաւելութեանց մասին զորս կրնայ ընծայել մեկուսացման քաղաքականութիւնը։ Գիտնալիք բանը այն է թէ դաշնագրութեան նպատակները յանձնարարելի՞ են և թէ այդ դաշնագրութիւնը շատ սուղի նստա՞ծ է։ Վտանգը աւելի շատ կ'ըլլայ, եթէ այդ կարգի միջոցներէն կարեւոր խնդիրներ առաջ գան մեծամեծ համաձայնութիւններու առարկայ ըլլան, քան թէ զանոնք բացայայտ կերպով պարզել համաձայնութեան մը մէջ, որուն ոգին որ և է թիւրիմացութեան պատճառ չըլլայ շահագրգռուողներուն միջեւ։ (Ծափահարութիւններ։) Ազնիւ Լորտը (Լորտ Սբէնսըր) հարցում մը ըրաւ. պատասխանը կասկածելի չէ կրնար ըլլալ։ Ազնիւ Լորտը ըսաւ.—Ինչու համար, այդ դաշնագրութեան տրամադրութեանց համաձայն, յանձն կ'առնէք պաշտպանել Ճափոնը այն պարագային, երբ այդ երկիրը երկու տէրութեանց կողմէ յարձակում կրէ, մինչդեռ չէք պաշտպաներ Ճափոնը այն պարագային, երբ մէկ տէրութիւն միայն յարձակի անոր վրայ։ Կ'ուզենք Ճափոնը պաշտպանել ամենէն ծանր վտանգին դէմ. այդ վտանգը տէրութեանց միութենէն զատ ուրիշ բան մը չէ։ Ճափոն ունի զօրաւոր նաւատորմ մը ու բանակ մը և իրաւացի կերպով կրնայ յուսալ թէ պիտի կրնայ դիմադրել, եթէ որ և է տէրութեան հետ պատերազմ ունենայ։ Միւս կողմէ եթէ մէկէ աւելի տէրութիւններ յարձակիլ ուզեն Ճափոնի վրայ, անշուշտ անխուսափելի վտանգի մը առջեւ պիտի գտնուի, և այդ պարագային մէջ է որ կ'ուզենք անոր օգնել։ (Նախարարական երեսփոխանները կը ծափահարեն։) Ասիկա այն տեսակ համաձայնութիւն մըն է որ պիտի պարտաւորէ զմեզ օգնել բարեկամ երկրի մը զոր որ և է պարագայի մէջ չենք կրնար թող տալ որ բնաջինջ ըլլայ տէրութեանց միացման մը հետեւանքով։ Այս համաձայնութիւնը պիտի նպաստէ աշխարհի խաղաղութեան պահպանման։ Այն պարագային երբ այդ խաղաղութիւնը դժբաղդաբար խանգարուի, այդ համաձայնութեան արդիւնքը այն պիտի ըլլայ որ բնաջնջութեանց սա պարագայ պիտի սահմանափակէ։ (Նախարարական երեսփոխանները կը ծափահարեն)

Լորտ Ռօզպէրի ալ խօսք առնելով ըսաւ թէ դաշնագրութեան մասին եղած քննադատութիւնները բարեկամական թեան արդիւնք են։ Այդ դաշնագրութեան արդիւնքը շատ աւելի պիտի ըլլայ Եւրոպայի և քաղաքակրթեալ աշխարհի մեծ մասին մէջ, Լորտ Ռօզպէրի յարեց.

«Կ'ուզեմ, սակայն, մէկ կամ երկու հարցում ընել, որպէս զի կարենանք լաւ ըմբռնել խնդիրը։ Օրինակի համար, «Չինաց հողային ամբողջութիւն» խօսքը Մանչուրիոյ ալ չէ՞ վերաբերիր։ Ազնիւ Լորտը (Լորտ Լանստաուն) ըսաւ թէ շատ լաւ կ'ըլլայ եթէ բան մը աղէկ հասկցուի. որովհետեւ անգլիագերման դաշնագրութեան մէջ առոր փորձը կրկնուեցաւ, երկ դիմումութիւն մը տեղի ունենալու որ գուցէ անհամաձայնութիւններ առաջ բերէ։ Երկրորդ հարցումս ալ սա է. միթէ Ուէյ Հայ Ուէյի մասին կառավարութեան քաղաքականութեան փոփոխութիւնը որ և է առնչութիւն ունի՞ այդ դաշնագրութեան կնքման հետ։ Եթէ այնպէս է, այն ատեն կը հասկցուի քիչ մը խորհրդաւոր այդ գործը։ Երրորդ կէտն է հետեւեալը.— Ազնիւ Լորտը իր հեռագրին մէջ ըսած է թէ համաձայնութիւնը պիտի ծառայէ իբրեւ զգուշական միջոց մը, որուն պիտի դիմուի այն ատեն երբ առիթը ներկայանայ պաշտպանել Անգլիոյ կարեւոր շահերը։ Միթէ հասարակաց շահեր ալ չե՞ն կրնար գոյութիւն ունենալ։ Կը մտածեմ որ եթէ այնպէս հասկցուէր, առաջ թէ այդ դաշնագրութիւնը միայն անգլիական շահերուն պաշտպանութեան համար է, Ճափոնի մէջ կարծիքները պիտի պղտորէին։ Վստահ եմ թէ տարիք ազդարական սխալ մը ըլլալու է, բայց կարեւոր պարագայ մը ըլլալուն համար պարտք կը համարիմ ուշադրութիւն հրաւիրել այդ կէտին վրայ։»

Արտաքին գործոց Նախարար Լորտ Լանսդաուն պատասխանեց թէ կառավարութիւնը բնաւ կասկած մը ունեցած չէ թէ Մանչուրիա Չինու կայսրութեան մէկ մասը չէ կազմեր, և դաշնագրութեան այն մասը որ այդ երկրին կը վերաբերի, պէտք է Մանչուրիոյ համար ալ գործադրելի ըլլայ։ Նախարարը յարեց թէ որչափ որ գիտէ, դաշնագրութիւնը առնչութիւն չունի Ուէյ Հայ Ուէյի մասին առուած որոշումին հետ։ Յայտարարեց թէ ինք ալ կ'ընդունի որ «անգլիական շահեր» բացատրութիւնը սխալ է, սակայն դաշնագրութեան սկիզբէն մինչեւ վերջը ըսուած է թէ Ճափոնի ամբողջութեան պահպանումը և Քորէայի մէջ շահերու պաշտպանութիւնը մեծ կարեւորութիւն ունին թէ՛ Անգլիոյ և թէ՛ Ճափոնի համար, և հետեւաբար այդ բացատրութիւնը թէեւ այնքան յստակ չէ, սակայն չի կրնար ընդունուիլ որ սխալ եղած ըլլայ։ Նախարարը յարեց թէ Լորտ Ռօզպէրի հեռագրին մէկ ուրիշ մասին մէջ պիտի գտնէ «երկու տէրութեանց հասարակաց շահերը» խօսքը։

—Լոնտոնի ճափոնական դեսպան Պ. Պարոն Հայաշի, տեսակցութեան մը պահուն յայտարարեց թէ Անգլիոյ և Ճափոնի միջեւ կնքուած դաշնագրութիւնը արդիւնքն է տարիէ մը ի վեր կատարուող բանակցութեանց։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Բաքեյոյսի գաղթավայրին կացութիւնը.— Անգլ. Խորհրդարանին մէջ.— Պ. Պրոտրիքի յայտարարութիւնը.— Տիկին Տեյվէթ.— Հակ-անգլիական ցոյցեր եւ «Բոսր» լրագիրը։

Թայմզ'ի Եոհաննէսպուրկի թղթակիցէն հասած նամակ մը կը նկարագրէ Բաքեյոյսի գաղթավայրին մէջ տիրող ընդհանուր կացութիւնը։ Արեւմտեան կողմը, զինուած Պոէրներուն թիւը կը հասնի երկու-երեք հազար հոգիի։ Լանկպերկի լեռնոտ նահանգին մէջ, բազմաթիւ Պոէրներ հաստատուած են. իրենց ուզածին պէս կը սերմանեն ու կը քաղեն. մէկ խօսքով, իրենք են երկրին տէրը։ Շատ դժուար պիտի ըլլայ Անգլիացիներուն՝ հոնկէ վանել Պոէրները, որովհետեւ երկրին դիրքն ալ կը նպաստէ այս վերջիններուն։ Գաղթային կառավարութեան մարդիկն ու զօրքը անբաւական են հարկ եղած գործողութիւնները կատարելու համար երկրին այդ ընդարձակ մասին մէջ։ Թայմզ'ի թղթակիցը կ'աւելցնէ թէ որոշուած է 300է աւելի հողէ ամրոցներ շինել Վիքթորիա Ուեսթէն մինչեւ ծով, Քալվինիայէն անցնելով. այսպէս հիւսիսային և արեւմտեան մասերը Պոէրներուն ձեռքը պիտի մնան, քանի որ ամրոցները պաշտպանուած չեն երկաթուղիի գծերով։ Թղթակիցը կը փութայ ըսել թէ յուսահատ ոգիով մը չէ որ կ'ընէ այդ խորհրդածութիւնները, այլ կը փափաքի անգլիական ազգը իրազեկ ընել իր ձեռնարկած պատերազմին մեծութեան, որպէս զի աւելի մեծ ճիգեր ընէ ան, աւարտելու համար պատերազմը։ Անգլիացի թղթակիցը ի վերջոյ կը յայտարարէ թէ Բաքեյոյսի գաղթավայրը նոյնքան անկարող է ինքնավարութեան, որքան Թրանսվալ, որովհետեւ երկրին կէսէն աւելին խռովութեան մէջ է, և ապստամբութեան կէսը համակիր է խռովութեանց հեղինակներուն։

—Պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք Խորհրդարանին մէջ խօսելով պատերազմի ծիրը փնտռելու պաշտօն ունեցող զօրավար Թրուէյմանի գնդի արարքները քննել։ Նաեւ հարցում մը ուղղուեցաւ Տիկին Տեյվէթի մասին, որ Նաթալի կեդրոնացման բանակատեղին մէջ կը գտնուի։ «Արդէն հեռագրած եմ, նոր տեղեկութիւններ առնելու համար», պատասխանեց Պ. Պրոտրիք։ Լորտ Քիչնէր ինծի հաղորդեց թէ Նաթալի կառավարիչը երկու անգամ գացեր է տեսնելու Տիկին Տեյվէթը, հասկնալու համար թէ ազգ կը նայուի։ Տիկին Տեյվէթ որ և է բողոք չէ ըրեր։» Պ. Պրոտրիք աւելցուց թէ տեղական իշխանութիւնները չպիտի հակառակէին Տիկին Տեյվէթը Բաքեյոյսի գաղթավայրը փոխադրելու առաջարկին, եթէ երբեք զինուորական տեղեկութեանց տեսակէտով վտանգաւոր չըլլար տարել։ Պ. Ուինսթըն Չըրչըլ ըսաւ թէ անօգուտ է պոէր զօրավարին կնոջ առողջութեան խնդրով զբաղիլ, և թէ պատերազմական նախարարը պէտք է զգուշանար հանրային դրամը վատնել, անօգուտ հեռագիրներու համար։

—Անգլ. բանակին նկատմամբ եղած ամբաստանութեանց ու անոնց դէմ եղած բողոքներուն առթիւ, Բոսր լրագիրը Լոնտոնէն ստացած նամակ մը կը հրատարակէ, որուն մէջ ամբաստանութիւններ կան պոէր կիներու ու աղջիկներու նկատմամբ եղած գէշ վարմունքին նկատմամբ, Իրէնէ կեդրոնացման բանակատեղին մէջ։ Այդ նամակին նայելով, այդ դէպքերը բոլորովին հերքուեցան Բինէր Հոլանտայի հաշուին կողմէ, որ յայտարարեր է թէ այդ ամբաստանութիւնները նախատական են պոէր կիներու նկատմամբ համար։ Բոսր այդ նամակին վրայ իր կարծիքը յայտնելով կ'ըսէ թէ անգլիական զօրքերուն վերագրուած արարքները թէեւ չափազանցուած են, սակայն բոլորովին կը դատապարտեն անգլիական իշխանութիւնները, զօրավարներու կարծիքին, կեդրոնացման բանակատեղերու հաստատման և պոէր գիւղերու գլխաւոր համար։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երեսփ. Ժողովին մէջ.—Արտաքին գործոց Նախարարին յայտարարութիւնը.— Անգլ. կառավարութեան մէկ հեռագիրը.—Հակաբրիտանական միջադէպ մը Միւնիխի մէջ։

Երեսփ. Ժողովին մէջ, արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռիխթհոֆէն, օրակարգին վիճաբանութենէն առաջ, յայտարարեց թէ նախարարական Պ. Ֆոն Պիւլով կամաց իրեն պաշտօն յանձնած էր Ժողովին հաղորդել անգլ. կառավարութեան դրկած մէկ հեռագիրը, որով այս վերջինը իր շնորհակալութիւն յայտնելով հանդէպ Պոէրներու օգնող մասնախումբերու բարի մարդասիրական զգացումներուն համար, կը յաւէ որ չի կրնար Պոէրներուն ի նպաստ եղած դրամական նպաստները ընդունիլ։ Հետեւաբար անպատեհութիւն մը չկայ Պոէրներուն հաշուոյ և աւելի դրկաւելուն մէջ։ Պ. ֆոն Ռիխթհոֆէն աւելցուց թէ Անգլիոյ կառավարութեան այս պատասխանը թէեւ կատարեալ գոհացում մը չի տար Պոէրներու օգնող մասնախումբերուն, սակայն պէտք է գոհ ըլլալ որ գերման կառավարութեան դիմումը ապարդիւն չէ մնացած։

—Միւնիխի մէջ այս պահուս շատ կը խօսուի միջադէպի մը վրայ, որ պատահեր է տեղւոյն համալսարանին մէջ։ Բրոֆէսէօր Պոնն կալուածն ու մարդուն ունեցած տարբերութեան վրայ խօսած ատեն, աւելցուց թէ շատ մը կիներ և կարգ մը ազգեր կը չափազանցեն այդ տարբերութիւնը, յաճախ պէտք եղածէն աւելի սեղմելով իրենց մէջքը։ Դասախօսութենէն յետոյ, ազգ մը որ հոն կը գտնուէր բողոքութիւն պահանջեց բրոֆէսէօրէն, յայտարարելով թէ իր խօսքերը նախատինք մըն էին ազգերու նկատմամբ։ Բրոֆէսէօրը պատասխանեց թէ ինք նախատելու նպատակ չունէր բնաւ, ու խօսքը իր ունկնդիրներուն ուղղելով, նման օրինակ յայտարարութիւն մը ըրաւ։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մ. Նահանգներու առեւտրական առանձնաշնորհումները.— Ռէյին դեսպանութիւնները ուղեւորը.— Բէ Չի-Լիի պահակազօրքը։

Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգները ապահովութիւն ստացեր են թէ Քոնթոն-Հան-Քէոսի երկաթուղիի ամերիկեան իրաւունքները, որոնք կնքուած համաձայնութեամբ մը վաւերացուած էին, պիտի պաշտպանուին Չինու կառավարութեան կողմէ։ Չինկ իշխանը յայտարարեր է թէ գաւառական պաշտօնատարներու կողմէ տրուած առանձնաշնորհումները անարժէք են, եթէ կառավարութեան կողմէ չեն վաւերացուած և թէ իր հաւանութիւնը չպիտի տայ երբեք այն ամէն առանձնաշնորհումներու. որոնք ամերիկեան իրաւունքներուն կը վնասեն։

—Բէքինի Ամերիկեան դեսպանին կնոջ՝ տիկին Քոնկըրի կողմէ, յանուն միւս դեսպաններուն կիներուն խնամակալուհիին մատուցած ուղերձը և անկէ ընդունուած նուէրները կը քննադատուին եւրոպական գաղթականութեան մէջ։ Կը կարծուի թէ Եւրոպացիները առով նուաստացած կը համարուին և չինական դիւանագիտութիւնը յաղթական կը հանդիսանայ։ Գէթ այս է կարծիքը Թայմզ'ի Շանկայի թղթակիցին։

—Եւրոպացի զօրավարներու կողմէ Թիէն-Ծինի մէջ կատարուած գումարման ատեն, գերման զօրավարը ընդդիմացեր է Բէ-Չի-Լիի նահանգին պահակազօրքերու թիւը զեղչելու ծրագրին։ Գրաւոր յայտարարութիւն մը յղուեր է, ծանուցանելով թէ խնդրին լուծումը գերման կառավարութենէն կախում ունի։

—Բէքինի Ֆրանսական դեսպան Պ. Պօ Թօնքինի կը մեկնի, ուր երեք ամիս պիտի ճամբորդէ։ Դեսպանը Ջանկ Ուան Թօոյէն ալ պիտի անցնի։

ԵՐՐԵԱԿ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Առեւտրական դաշնագրութիւններ.— Հերքում մը.— Աւստրիա ու Գերմանիա։

Վիեննա, 14 փետր.— Պէրլինի կէսպաշտօնական թերթերը, անցեալ չորեքշաբթի, սա ծանուցը հրատարակեր են առեւտրական դաշնագրութիւններու մասին.— «Վիեննայի մէջ եղած այն լուրը թէ Աւստրիոյ Հունգարիոյ առեւտրական դաշնագրութիւնները՝ Գերմանիոյ ու Իտալիոյ հետ՝ տարի մը եւս պիտի երկարաձգուին, բոլորովին անհիմն է, գէթ Գերմանիոյ մասին։ Սխալ է նաեւ այն լուրը թէ Գերմանիա առաջարկած ըլլայ չծանուցանել դաշնագրութեանց դադրած ըլլալը։» Նոյն Ֆրայէ Բրէսէ այդ մասին սա հեռագիրը ստացած է Պէրլինէն.

«Այս տեղի իրազեկ շրջանակներուն մէջ կը յայտարարուի թէ Գերմանիա բնաւ առաջարկած չէ Աւստրիոյ՝ ժամանակին չծանուցանել Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Գերմանիոյ միջեւ եղած առեւտրական դաշնագրութեան դադրած ըլլալը. նաեւ Աւստրիա-Հունգարիա ալ այդ տեսակ առաջարկութիւն մը չէ ըրած։ Եթէ աւստրիւհունգարական ու գերման կառավարութիւնները հիմակուհիմա այդ տեսակ մտադրութիւն մը չունին, ինչ որ կրնայ հաւանական նկատուիլ, դաշնագրութիւնը կարելի կ'ըլլայ անոր շարունակութիւնը, որով երկու կառավարութիւնները պէտք մը չունին դադրած ըլլալը ծանուցանել իրարու։»

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՏԱՆԻՄԱՐՔԱ

Անթիլեանց դանիական կղզիները.— Վաճառման դաշնագրութիւնը.— Երկու երկիրներու Խորհրդարաններուն մէջ։

Վիեննա, 14 փետրուար.— Քոբենհակի լրագիրները կ'ըսեն թէ Տանիմարքայի Խորհրդարանին մէջ բուռն վիճաբանութիւններու կը սպասուի՝ Անթիլեանց դանիական սեփականութիւնները Մ. Նահանգաց վաճառելու խնդրին համար։ Վաճառման դաշնագրութիւնը արդէն հրատարակուած է, թէեւ Մ. Նահանգաց Ծերակոյտը որոշած էր զայն չհրատարակել մինչեւ որ չներկայացուի Հոլլանտայի Երեսփոխանական Ժողովին։ Այդ դաշնագրութեան վաւերացումը խիստ հաւանական կը նկատուի։ Արդարեւ պահպանողական որ և է կարեւոր պատճառ մը արգելք չըլլար տարր, վասն զի այդ կղզիները գրեթէ առեւտրական յարաբերութիւն մը չունին Տանիմարքայի հետ և շատ քիչ հասոյթ մը կ'արտադրեն Տանիմարքայի գանձին։ Քաղաքական պատճառ մըն ալ արգիլեր չըլլար այդ վաճառումին, քանի որ գաղթային սեփականութիւնները որ և է սերտ կապ չունին Տանիմարքայի հետ, որ շատ հեռուն է և Անթիլեաններէն բոլորովին տարբեր աւանդութիւններ և պատմութիւն մը ունի։ Վաճառման գինն ալ որ համեմատաբար բարձր է, պիտի կրնայ մեծապէս նպաստել Տանիմարքայի գանձին՝ որ աննպաստ վիճակ մը ունի։ Թէեւ դանիական Խորհրդարանին վիճաբանութեանց արդիւնքը յայտնի է ու անխուսափելի, սակայն խիստ շահեկան պիտի ըլլան, վասն զի Խորհրդարանին պատմական երկու կուսակցութիւնները դէմ առ դէմ պիտի գան՝ այսինքն ազատական կուսակցութիւնը որ իշխանութեան վրայ է և պահպանողականները՝ որոնք երեսուն տարիէ ի վեր կը կառավարէին երկիրը։ Այս վերջին կուսակցութիւնը առիթէն պիտի օգտուի վրէժը լուծելու ազատականներէն, որոնք իրեն անկումը պատճառ եղան անցեալ յուլիսին։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Բ. Դրան Թարգմանութեանց սենեակին քաղաքական ճիւղին տեսուչ անուանուեցաւ նոյն սենեակին առաջին քարտուղար Ճէմալ պէյ, որուն յաջորդեց քաղաքական ճիւղին տեսուչի օգնական Մազհար պէյ։ Արտաքին գործոց նախարարութեան դատական ճիւղին տեսուչ անուանուեցաւ օգնականը՝ Իհսան պէյ, որուն յաջորդեց առաջին քարտուղար Քեմալ պէյ։

—Քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ քաղաքային հանդիսական Թօշկի սենեակին վերատեսչութեան փոխարար Ահմէտ Աշկեպ պէյ։

—Միւթէմէտիզի աստիճան տրուեցաւ Պոլսոյ առաջնակարգ վաճառականներէն Բաշմաճըզատէ Նամըք պէյի։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Հալէպի Փալալի հիւանդանոցին բժիշկներէն Ֆիլիպպոս Յովհաննէս պէյի։

ՀԱՑԻՆ ԳԻՆԸ.—Թուրք լրագիրներու այսօրուան թիւին մէջ հետեւեալ Պաշտօնական Ծանուցը հրատարակուած է.

«Նախարարաց Խորհուրդը նկատողութեան առաւ Քաղաքապետութեան մէկ պաշտօնագիրը, որով կը ծանուցանէր թէ կայս. Իրատէով Անատոլուի մէջէն ու առաջին տեսակ ալիւրներէն հացեր պատրաստուած է յատուկ պաշտօնեաներու ներկայութեանը ու Կիւլխանէի զինուորական փուռին մէջ. նաեւ կը տեղեկագրէ արդիւնքը ու պատրաստուած հացերուն նմուշը։ Նախարարաց Խորհուրդը նկատելով որ վաճառականութեան ազատութեան սկզբունքին համաձայն հարկ չկայ հացին պատրաստութիւնը միմիայն տեղական ալիւրներու սահմանափակելու, նկատելով որ, ինչպէս մինչեւ հիմա արտօնութիւն տրուած է օտար երկիրներէ բերուած ալիւրներէն հացի պատրաստութեան, ասկէ վերջն ալ յիշեալ պայմաններուն համաձայն այդ արտօնութեան շարունակութիւնը բնական բան մըն է, նկատելով որ Թաղապետութեանց յատուկ պարտքն է հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել, որպէս զի աղքատ ժողովուրդը աժան գինով հացը, որ իր ամէնէն անհրաժեշտ պէտքն է, նկատելով որ տեղական ալիւրը եթէ գործածուի, այդ նպատակը ձեռք պիտի բերուի, ինչ որ փորձով հաստատուած է, նկատելով որ այդ պարագան պիտի նպաստէ տեղական բերքերու սպառման աւելնալուն, որով 1,100,000 ոսկիի չափ գումար մը երկրին մէջ պիտի մնայ, և նկատելով որ հացին հիմնական գինը եթէ զեղչուի, ժողովուրդը տարեկան երկու հարիւր հազար ոսկիի չափ խնայողութիւն մը պիտի ունենայ, հետեւեալ որոշումները առաւ, որոնք վաւերացան կայս. Իրատէով.—Ա. Տեղական ալիւրներէ բանուած «չաւիդի»ի համաձայն, հացը, ըստ առաջնոյն, նոր օխայի հաշւով պիտի ծախուի։ Բ. Վերոյիշեալ հացին իւրաքանչիւր օխան «Թաղլեարդնեսի վարձը» չհաշուելով, երեսունհինգ փարայ պիտի ծախուի և «սիմիտճի»ի փուռերուն հացն ալ, ըստ կանոնի, առաջ փոքր այսինքն քսանհինգ փարայի։ Գ. Հացագործներու հացին որոշուած երեսունհինգ և «սիմիտճի»ներու հացին համար որոշուած քսանհինգ փարան առաւելագոյն սակն է՝ այսինքն այդ երկու տեսակ հացերը 35 ու 25 փարայէն աւելի չեն կրնար ծախուիլ. բայց երբ հացագործները ու «սիմիտճի»ները ուզեն այդ գինէն պակաս ծախել, առանց ո՛չ Թաղապետութիւնները և ո՛չ ալ միւս արհեստաւորները պիտի կրնան միջամտել՝ այսինքն թէ իրենց շինած հացերը անպատճառ սահմանուած գինին համաձայն և անկէ վար ծախելու պարտաւոր չեն։ Դ. Կ.Պոլսոյ փուռերուն մէջ թէեւ տեղական ալիւրները պիտի գործածուին, սակայն վաճառականութեան ազատութեան սկզբունքը պահպանելու համար, հացագործները, ըստ առաջնոյն, ազատ են առաջին տեսակէ հաց պատրաստելու ծախել։ Ե. Մինչեւ հիմա հացին համար սահմանուած գնոյն կցուած «Թաղլեարդնեսի վարձը», փոխադրութեան ծախքի փոխարէն էր, ինչ որ տեղի հեռաւորութեան համաձայն կ'որոշուի. հետեւաբար այդ վարձը հացի համար սահմանուած գինէն՝ երեսունհինգէն ու քսանհինգ փարայի հաշուէն դուրս է։ Զ.

Թաղապետական շրջանակները մինչ պիտի հսկեն որ փուռերու մէջ պատրաստուած հացերը լաւ տեսակէ ըլլան ու ճիշդ կշռեն։

ՍԸՎԱԶԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԻՆ ՄԱՀԸ.— Սըվազէն երկուշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ նահանգին կուսակալ Հաճի Հասան Հիլմի փաշա նոյն գիշերը ժամ 5ին մեռեր է սրտի կաթուածէ։ Հաճի Հասան Հիլմի փաշա Կ. Պոլսոյ մէջ ծնած է 1263ին, որով յիսունըվեց տարեկան էր։ Տանզիմաթի տարիներէն կառավարութեան ծառայութեանը մտնելով հետզհետէ զանազան պաշտօններու կոչուեցաւ, մանաւանդ վարեց Իչ Իլի, Եօզղատի, Ճանիկի և Քէօթահեայի կառավարչի պաշտօնները և յետոյ՝ այսինքն տասներեք տարի առաջ Թօքատի կուսակալութեան կոչուեցաւ։ Չորս տարի վերջը հետզհետէ վարեց Գոնիայի ու Հիճազի կուսակալութիւնները։ Եօթը տարի առաջ պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ կարգուեցաւ և քիչ վերջը Սըվազի կուսակալ անուանուեցաւ։ Հինգ տարիէ ի վեր վեզիրութեան աստիճանին բարձրացած էր։ Ունէր ականակուռ Օսմանիէ, առաջին կարգի Մէճիտիէ և Իմթիազի ոսկի ու արծաթ շքադրամներ։

ԱՐՇԻԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ.— Մուրատլըի կայարանին մօտ ողողումէն քէն աւրուած գիծերու և կամուրջներու նորոգութիւնը մինչեւ ուրբաթ պիտի աւարտի և նոյն օրէն Եւրոպայի, Էտիրնէի ու Սէլանիկի կառախումբերուն երթեւեկութիւնները պիտի սկսին, սակայն մնացած տեղը ուղեւորները այլն ուրիշ միջոցաւ պիտի փոխադրուին։

—Էտիրնէէն երկուշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Էրկէնէի յորդելէն Փաշա Եէնիճէ գիւղին մէջ երեք տուներ ամբողջովին և երեք տուներ ալ մասամբ փլեր են։ Սաաթ Աղաճը գիւղին մէջ ալ փլած են՝ հողէ շինուած 18 տուն, ախոռ ու յարդանոցներ, Մանտրա գիւղին մէջ՝ 10 տուն և Աքարճա գիւղին մէջ՝ 18 տուն, 12 ախոռ, 4 յարդանոց, մզկիթ մը, վարժարան մը և կառավարական ամբարանոց մը. նաեւ 3500 շինիք արմտիք։ Բնակիչները նպաստի կարօտ են։ Քէսթանլըը գիւղին մէջ երեք ջաղացքներ փլած են։ Էդիրնէի կուսակալութիւնը գրեր է Ճիսրը Էրկէնէի գայմագամին որ աղէտեալներուն հարկ եղած օգնութիւնը ընէ։

ՔԵԱՂԸՏԽԱՆԷԻ հովիտէն Կ. Պոլիս բերուելիք ջուրերու ծախքին համար կայս. անձնական գանձէն երեսուն հազար ոսկի շնորհուեցաւ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպանատունը Բ. Դրան յանձնեց Ֆրանց Եօսէֆ կայսեր մէկ նամակը, որով Էլիզաբէթ Մարի արքիդքսուհիին ամուսնութիւնը կը ծանուցանէ Վեհ. Սուլթանին։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, առջի օրը կայս. պալատ գնաց։ Մոնիքօն կը ծանուցանէ թէ կայս. պալատէն առաջին քարտուղարը Ն. Սրբազնութեան հաղորդեր է Վեհ. Սուլթանին բարձր գոհունակութիւնը Ժընեւի յոյն ուսանողներու ընթացքին համար որոնք, վերջերս արուած հացկերոյթի մը մէջ, դրուատալից խօսքերով յիշեր են այն կատարեալ ազատութիւնը և բարգաւաճումը զոր Յոյն օրթոտոքսները կը վայելեն օսմ. երկիրներու մէջ՝ Վեհ. Սուլթանին հայրական բարձր հովանիին տակ։

—Յունաց Ս. Պատրիարքը, Սինոդին երէկուան նիստին մէջ, ծանոյց թէ կարելի չէ եղած խրատարարութեամբ կարգադրել Կիպրոսի արքեպիսկոպոսութեան խնդիրը, և թէ երկու կուսակցութիւնները չեն ուզած ընտրել Պատրիարքարանի կողմէ ներկայացուած երեք ընտրելիներէն մէկը, հետեւաբար որոշած է այդ ընտրութիւնը Կ. Պոլսոյ մէջ կատարել։ Այդ ընտրութիւնը այսօր կը կատարուի Սինոդին արտասովոր մէկ նիստին մէջ որուն պիտի մասնակցին Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքը և Աղեքսանդրիոյ Պատրիարքութեան ներկայացուցիչը։ Երեք ընտրելիներն են Մէլէնիքի մետրապոլիտ Տ. Եաքիմ Ֆորոբուլոս, Փիլիպպուպոլսի արքեպիսկոպոս Տ. Մէլէթիոս և Ֆէնէրի Պատրիարքարանին քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ Բանթանթինիտիս։

—Սինոդին երէկուան նիստին մէջ որոշուեցաւ որ Թէքիրտաղի Թեմին բոլոր եկեղեցիները շրջաբերական մը ղրկուի՝ տեղւոյն մետրապոլիտին ու ժողովուրդին միջեւ եղած անհամաձայնութիւնը բառնալու համար։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ-Կ. ՊՈԼՍՈՅ շոգենաւային նոր գիծին առաջին երթեւեկութիւնը կը կատարէ Տոյչէ Լէվանթէ Լինիէ Ընկերութեան Սէրիֆոս շոգենաւը, որ Նիւ-Եորքէն ճամբայ ելած է փետրուար 7ին (Ն. Տ.)։ Երկրորդ ուղեւորութիւնը պիտի կատարէ Սիֆնիա շոգենաւը։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ շոգենաւերու Քէօսթէնճէ-Կ. Պոլսոյ գիծը մինչեւ Աղեքսանդրիա երկարելու համար Ընկերութիւնը ձեռնարկներ կ՚ընէ։

ԲԱՄՊԱԿԻ գինը նորէն բարձրացաւ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.— Մինչեւ հիմա Ճիտտէ հասած ուխտաւորներուն թիւն է երեսունըհինգ հազար։

—Օտեսայէն, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեցին Կովկասի և Տաղստանի երկու հարիւր յիսուն իսլամ ուխտաւորներ։

ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ.— Զեանհաս պաշտօնաթերթը նկատելով որ կալուածներու համար սահմանուած արժէքներու մասին միշտ բողոքներ կ՚ըլլան, ինչ որ գնահատումը սխալ կատարուելուն արդիւնքն է, ծանոյց ամէն կողմ թէ կալուածի մը, տունի մը և մերձակայ կալուածական տուրքի ենթակայ ապրանքի մը արժէքը սահմանելու համար, նախ անոր ապահովագրութիւնը ու ջուրը նկատողութեան պէտք է առնել, յետոյ անոր համար արուած գումարները՝ շէնքը հասութաբեր կալուած ըլլալուն համեմատութեամբ՝ տարեկան հասոյթէն զեղչել. այս մնացած գումարը բազմապատկել ըստ օրէնքի որոշուած պայմանաժամով, և ձեռք բերուած արդիւնքով արժէքը սահմանել։ Գնահատիչ պաշտօնեաները մինչեւ հիմա այդ պարագաները նկատողութեան չառնելով շէնքի մը արժէքը՝ անոր բերած վարձքին ամբողջութեանը հետ համեմատելով կը սահմանեն, ինչ որ թէ՛ բողոքներու տեղի կու տայ և թէ օրէնքի ալ հակառակ է։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռը ծանոյց պէտք եղած տեղերը թէ զինուորական պաշտօնեաներու կողմէ իրենց ընտանիքին թողուած ամսաթոշակները լումայափոխներու չը յանձնուին, այլ ուղղակի տէրերուն տրուին։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ մէջ ալ զինուորական հիւանդանոց մը պիտի կառուցուի։ Սպարապետի Դուռը գրեց Դ. զօրաբանակին հրամանատարութեան որ շինուելիք տեղին քարտէսը և այլն ղրկուին։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹ, կ՚ըսէ Իգդամ, Օսմ. Պանքային ընդհանուր անօրէն եղած ատեն, «Անթիբրիզ Ճէնէրալ» և «Թօպաքօ Քօրբորէյշըն» անուն թուղթեր շրջաբերութեան հանած էր՝ իւրաքանչիւրը երկուքուկէս ոսկիի, թէեւ անոնց իսկական արժէքը մէյմէկ ոսկի էր։ Վերջերս այդ թուղթերը մինչեւ հինգ զրուշի կը ծախուէին Սակարանին մէջ։ Օսմ. Պանքան, ժողովուրդին շահերը պաշտպանելու համար, որոշեց այդ թուղթերը հրապարակէն հաւաքել։ Այդ որոշումը կը գործադրէ Հանր. Պարտքի վարչութեան անգլիացի գործակալ Պ. Մարինօ, իւրաքանչիւր թուղթը կէս ոսկիի գնելով։ Օսմ. Պանքային այդ ընթացքը մեծապէս գնահատելի է։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.—Իգդամ ծանուցանելով որ Ղալաթիոյ քարափին առջեւ կեցող շոգենաւերէն օրերով ապրանք պարպող գործաւորներ օրը քանի մը անգամ կը մտնեն կ՚ելլեն, առանց վրանին խուզարկուելու, և անոնցմէ ոմանք մաքսէն ապրանք կը փախցնեն, կ՚առաջարկէ որ այդ գործաւորներուն վրան խուզարկուի։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ աւստրիական հիւպատոսարանին առանձնաշնորհեալ թարգման (իմթիազլը թէրճիման) կարգուեցաւ Արթին էֆ. Ցակրեան։

ԳԱՏԸՔԻՒՂԻ ոստիկանապետ կարգուեցաւ Սկիւտարի ոստիկանութեան ժողովին անդամներէն Նէզիհ պէյ։

ԱՆԱՏՈԼԸՐԻ երկաթուղիով փոխադրուած ապրանքներու և արմտիքներու փոխադրութեան գինը զեղչելու մասին առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնարանին մէջ, առջի օրը, խորհրդակցութիւններ կատարուեցան։ Ներկայ էր նաեւ նոյն Ընկերութեան տեսչական Խորհուրդին փոխ-նախագահ Պ. Հիւկնին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Կրթական, ելմըտական և առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԹՈՒՐՔ-ԲՈՒԼՂԱՐԱԿԱՆ առեւտրական պայմանագրութեան բանակցութիւնները քիչ ատենէն պիտի սկսին։

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐԻ երկաթուղիի կայարանին մէջ հեռագրական ու թղթատարական ճիւղ մը պիտի հաստատուի։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ մէջ, կիրակի օրը, ժանտախտէ դէպք ու մահ չպատահեցաւ։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Շարքեօյի Եանաքօ անուն մարդ մը, առջի օրը, Ֆէնէրի Պատրիարքարանը գացած էր իր կտակագիրը պատրաստելու, բայց Խառն Ժողովին դրանը առջեւ յանկարծամահ եղաւ սրտի կաթուածէ։

ՄԱԿՈՅԿԻՆ ՄԷՋ.— Թօփխանէի կողմը բնակող Էսհէմ էֆ., կինը ու սպասուհին, առջի իրիկուն, Սիրքէճիէն Միւրթէզայի մակոյկը նստան Թօփխանէ երթալու համար։ Մակուկավարը Սկիւտարի բայըրը տարաւ մակոյկը և սկսաւ սպառնալիքներ ու անվայել խօսքեր ընել կիներուն, որոնք սկսան պոռալ եւ վերջապէս մօտերէն օգնութեան փութալով ազատեցին այդ կիները. իսկ մակուկավարը յանձնեցին ոստիկանութեան։

ՆԵՐԿԱՅ ձմեռուան եղանակին մէջ, երբ անձրեւները կը շարունակեն, մարդ պէտք է զգուշանայ թրջելէ և հետեւապէս պաղառութենէ, իր անձին համար պէտք եղած գնումները ընելով, որոնց մէջ կարեւորագոյն տեղ մը կը բռնէ անշուշտ հովանոցը՝ անձրեւէն՝ ձիւնէն ու բուքէն դէմ պատսպարուելու համար, երբ մանաւանդ այնչափ ձեռնտու, ամուր և համեմատաբար աժան հովանոց, նոր կը ծախուին, Ղալաթիա կամուրջին դէմ, աջ ու ձախ անկիւնները, Ղալաթիոյ համբաւաւոր հովանոցավաճառ ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅՆԱԶԻ երկու խանութները, ուր մեծաքանակ և այլ ընտիր կերպասներ ալ կան, հովանոցներու հինցած կերպասները ճիշդ նոր պէս փոխելու համար։

Ազգային Լուրեր

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կը յիշուի թէ Գահիրէի «Արարատեան» և «Հայաստան» մարմինները, որոնց գըլխաւոր նպատակն է գաւառային աղքատ դպրոցներու նպաստ հասցնել, 1900ին՝ վիճակահանութիւն մը և 1901ին թատերական ներկայացում մը կազմակերպած էին, որոնց հասոյթէն մէյմէկ մաս Ազգ. Պատրիարքարան ղրկեցին, Նպաստից Սնտուկին։ Վերոյիշեալ աղքատախնամական հինգ մարմինները, Առաջնորդարանի դիւանատեա Նազարէթ էֆ. Աղազարմի նախաձեռնութեամբ, անցեալ տարուան սեպտեմբերին ի մի ձուլուած էին, յատուկ պայմանագրով մը, որուն համեմատ՝ թէեւ իւրաքանչիւրը կը պահէ իր առանձին գոյութիւնը, բայց նպաստ գոյացնելու համար առանձին որ և է ձեռնարկ ընելու իրաւունքէն կը հրաժարի։ Այս նպատակով, Խառն Յանձնաժողով մը կազմուած էր, ատենապետութեամբ Աղազարմ էֆէնտիի, և կանոնագիր մը պատրաստած զոր վաւերացուց Առաջնորդարանը։

Արդ. Գահիրէէն առնուած նորագոյն լուրերու նայելով, այդ աղքատախնամական մարմին ի նպաստ նախորդ շաբթուան կիրակի գիշերը թատերական շքեղ ներկայացում մը տրուեր է Խտիվական Օբերային մէջ Ֆրանսական թատերախումբին կողմէ։ Ներկայացուած խաղն է Jalouse.

«Գրեթէ ամբողջովին լեցուն սրահ,— կը գրէ մեզ հանդիսատես մը։ Ակնապարար տեսարան օթեակներուն մէջ. կոլերին ասեղ ձգելու տեղ չկար։ Պատւոյ օթեակներուն մէջ կը նշմարուէին Բարձր. Խտիվին եղբայրը, կայս. արտասովոր յանձնակատար Վսեմ. Ահմէտ Մուխթար փաշայի կողմէ՝ իր քարտուղարը, Վլատիմիրովիչ մեծ-դուքսը, Սիամի Գահաժառանգ իշխանը, Ժէնէրալ Թալպոթ, Պողոս փաշա Նուպար, և հայ ու օտարազգի բազմաթիւ ծանօթ ընտանիքներ»։

Այս ներկայացման առթիւ Բարձր. Խտիվը, ինչպէս անցեալ տարի, նոյնպէս այս անգամ 20 եգիպտ. ոսկի նուէր ղըրկեր է։ Դրամական նուէրներ ղրկեր են նաեւ Եգիպտաբնակ օտարազգի ծանօթ անձնաւորութիւններ։ Կը կարծուի թէ ներկայացման ընդհանուր ծախքը, հարիւր ոսկիի մօտ, զեղչելէ յետոյ, 250 ոսկիի չափ զուտ հասոյթ գոյացած պիտի ըլլայ։

Սոյն հասոյթը, կնքուած պայմանագրին համաձայն, եօթը մասի բաժնուելով, մէկ մասը Ազգ. Պատրիարքարան պիտի ղրկուի, և մնացեալը պիտի բաժնուի վեց աղքատախնամական մարմիններու։

Հռոմի Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտով, Լոնտոնի Ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպոն և Լոնտոնի սերպիական դեսպան Պ. Նովաքովիչ ցաւակցական այցետոմս ղրկած են Ս. Պատրիարքին՝ մօրը մահուան առթիւ։

—Կ՚իմանանք թէ Խարբերդի մէջ եղած եկեղեցական և կրթական վէճերուն հաշտարար կերպով կարգադրուելով՝ անհամաձայնութիւնը վերջացեր է, Պատրիարքական Փոխանորդին ջանքերուն շնորհիւ։

—Տրապիզոնի Էւէղի գիւղին վարժարանին սաները նոր տարւոյն առթիւ իրենց ծնողքէն և ազգականներէ ընդունած դրամական նուէրները Կարնոյ երկրաշարժէ տուժեցելոց յատկացուցեր և գոյացած գումարը 111 ղրշ. Պատրիարքարան ղըրկեր են։

—Բարէկէ աղքատախնամ մարմինը կը պատրաստէ յառաջիկայ մարտին երեկոյթ-պարահանդէս մը տալ, ի նպաստ կարօտեալներուն։

—Իզմիրի առաջնորդ Տ. Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոս, որ յօդացաւէ կը տառապէր, ապաքինելու վրայ է։

—Կրօնական Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ատենապետութեամբ Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեանի. ներկայ էին Պատր. Փոխանորդ Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան, Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի և քահանայ անդամները։ Ժողովը զբաղեցաւ հետեւեալներով։—Ուսումնական Խորհրդոյ առաջարկութեան վրայ, Յարութիւն էֆ. Մկրտիչեան, իր պատրաստած Հայ-եկեղեցական ձայնագրութեան դասագիրքը բարեփոխած ըլլալով ներկայացուցած էր նոյն Խորհուրդին վաւերացնելու համար զայն։ Այդ գործը զուտ եկեղեցական հանգամանք մը ունենալուն համար, Ուսումն. Խորհուրդը ըստ օրինի առաջարկած էր Կրօնական Ժողովոյ՝ ճշդել թէ անոր պատրաստութեան եղանակն ու պարունակութիւնը կը համաձայնին թէ ոչ վարժարանաց ուսմանց ծրագիրին Հայ-եկեղեցւոյ երաժշտութեան ճիւղին և յաւելուածական յայտագիրին. Ժողովը հարկ համարեց յանձնել զայն երաժշտական Յանձնաժողովին ի քննութիւն։—Ասկից առաջ Բաղէշի Առաջ. Փոխանորդը, խնդրած ըլլալով լքեալ կիներու ամուսինաց վիճակին դարման տանիլ, այս անգամ դարձեալ կը կրկնէր նոյն խնդիրը. որոշուեցաւ ուզել այդ կիներուն ցանկը՝ մանրամասն տեղեկագիրով մը։—Եզնկայեան ազգային օրաթերթի մը մէջ հրատարակուած «Տէր Ողորմեա», «Մեղայ» և «Փա՛ռք քեզ Աստուած» յօդուածներուն մասին, Բերայի Աւագերէց Տ. Յովհաննէս քհնյ. Միքեան՝ Կրօնական Ժողովոյ ուշադրութիւնը հրաւիրած ըլլալով, Ժողովը նկատի առաւ անոր արդարացի դիտողութիւնը և որոշեց ազդարարել ազգ. թերթերուն որ դիտումներ մտածելէ ըրած ատեն կրօնական հաստատուն աւանդութիւնները վիրաւորելէ զգուշանան։—Ժողովոյ անցած նիստին պատրաստուած էր այն շրջաբերականը, որ պիտի ղրկուի Մայրաքաղաքիս աւագերէցներու և քահանաներուն, վարժարանաց հոգաբարձութիւններուն և Թաղ. Խորհուրդներուն, յատուկ վարժարաններու աշակերտները յուղարկաւորութեան չտանելու մասին. Ժողովը, կարդալէ վերջ, հաւանեցաւ անոր հրատարակման։ Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ կարգ մը ամուսնական խնդիրներու կարգադրութեամբ։

—Նպաստից Յանձնաժողովը գումարուեցաւ երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։ Ներկայ էին Տ. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի, Բարթող էֆ. Թիլկեան և Միհրան էֆ. Արբիկեան։—Յանձնաժողովը Վանի Առաջնորդարանէն հասած գրութիւններէն տեղեկացաւ որ Վարագայ վանքի որբանոցին նկատմամբ ծագած երկպառակութիւնները կը շարունակուին դեռ, և կարելի չըլլալով համաձայնութիւն գոյացնել, նոր Հոգաբարձութիւն մը կազմուեր է, առանց սակայն Առաջն. Տեղապահ Սահակ Ծ. Վ.ի գործակցութեան և հաւանութեան, և այս պատճառաւ վերստին ուրիշ նոր անհամաձայնութիւններ սկսեր են ծագիլ։ Յանձնաժողովը նկատելով որ թէ՛ Վանայ Գաւառական Վարչութիւնը և թէ որբանոցի Հոգաբարձութիւնը չեն կրցած համաձայնիլ վէճի նիւթ եղող կէտերու վրայ, և բանաւոր կարգադրութեանց յանգիլ, նկատելով որ ո՛չ միայն որբանոցը, այլ և նոյն իսկ Վարագայ մենաստանը կը գտնուին ուղղակի Ազգ. Պատրիարքարանի իրաւասութեան և տեսչութեան ներքեւ, և եղած միջամտութիւնները տեղի տալով անախորժ հետեւանքներու, նոյն իսկ մենաստանի բարեկարգութիւնն ալ խանգարման ենթարկուած է, նախորդ Հոգաբարձութիւնը լուծուած և նոր Հոգաբարձութիւնը չեղեալ համարեց. և վերապահելով Պատրիարքարանի՝ թէ՛ Վարագայ վանքի և թէ որբանոցի գործերը կանոնաւորելու հոգը, Վարագայ վանքի միաբան Վրթանէս վարդապետի նախագահութեան ներքեւ Հոգաբարձութիւն մը կազմեց, որուն անդամ նշանակեց Աբրահամ էֆ. Այլամեան, Եղիազար էֆ. Թէրզիպաշեան և Պետրոս էֆ. Գափամաճեան, և անոնց յանձնեց ուրիշ երեք ընտրելիներու որոշումը՝ իբրեւ անդամակից իրենց։ Այս որոշումը անմիջապէս հեռագրաւ հաղորդուեցաւ թէ՛ Վանայ Առաջնորդարանին և թէ Հոգաբարձութեան։— Մշոյ Ազգ. որբանոցի Հոգաբարձութեան անդամներէն Յովհաննէս Վ. Մուրատեանի տեղ, որ հիւանդութեան պատճառաւ չէր կրցած շարունակել իր պաշտօնը, Հոգաբարձութեան անդամ կարգուած էր Սահակ քահանայ Փօթուկեան։ Յանձնաժողովը հաստատեց այս ընտրութիւնը — Ուշադրութեան առնուեցաւ նաեւ Մշոյ որբանոցին արհեստանոցի մատակարարութեան վիճակը, և որոշուեցաւ յանձնարարել Մշոյ Պատր. փոխանորդ Խորէն Ծ. Վ.ի, խնամք տանիլ արհեստանոցի գործառնութեանց կանոնաւորութեան։— Յանձնաժողովը նկատելով որ կարգ մը կարգադրութեան կարօտ խնդիրներ կը գտնուին իր սեղանին վրայ, որոշեց յառաջիկայ չորեքշաբթի օրը բացառիկ նիստ մը գումարել Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, և այդ խնդրոց մասին վերջնական կարգադրութիւն մը ընել։

Հեռագիրներ Այսօրուան

(Աժանս տը Քոնսթանթինօբլ)

ՊԱՔՈՒ, 17 փետրուար.— Զօրախումբ մը ղրկուեցաւ Շամախ, որուն ժողովուրդը բացօթեայ կը բնակի։ Մեռեալներուն թիւն է երկու հազար։ Չորս հազար տուներ փլած են։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սերպ կառավարութեան պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ թէ Սեւ Լերան արտաքին գործոց նախարարը հոս պիտի գայ՝ Նիքոլա իշխանին կողմէ մասնաւոր պաշտօնով, և Աղեքսանդր Թագաւորին պիտի յանձնէ իշխանին ինքնագիր մէկ նամակը։

ԲԱՐԻԶ.—Թան վերապահումով հեռագիր մը կը հրատարակէ Լոնտոնէն՝ ծանուցանող թէ երկու պէօր պատուիրակներ Թրանսվալ ուղեւորեր են՝ թշնամութիւնները դադրեցնելու նպատակով։

—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը, որ կրօնքներու ելմտացոյցին վրայ կը վիճաբանէր, մերժեց այն առաջարկութիւնը թէ այդ ելմտացոյցը 100,000 ֆր.ի զեղչուի և 1903էն բոլորովին ջնջուի։

ԹՈՒԼՈՆ.—Բիւսիէ շոգենաւը, որ երէկ խրած էր, կաթսաներուն պայթելէն բոլորովին քանդուեցաւ։ Նաւավարը և ուղեւոր մը սպաննուեցան։ Նաւաստիները ազատուեցան։

ԲԱՐԻԶ, 18 փետրուար.— Ատրճանակով մենամարտ մը կատարուեցաւ, այսօր, Պ. Պ. Բավինեակի ու Ռեդնոյի միջեւ. Այս վերջինը նախկին քարտուղարն է Պ. Ֆոքէի։ Մենամարտին շարժառիթն է Պ. Ռեդնոյի նախատական մէկ նամակը։ Երկու անգամ ատրճանակ պարպուեցաւ, առանց արդիւնքի։

ԵԱԼԹԱ.—Թոլսթոյի վիճակը մտահոգութիւն կը պատճառէ։

(Աժանս Նասիոնալ)

ՊԷԼԿՐԱՏ, 18 փետր.— Աղեքսանդր Թագաւորը տեսակցութեան մը պահուն յայտարարեց թէ Սերպիոյ վաճառականութիւնը բարգաւաճ վիճակի մէջ է, բայց առեւտուրն զարգանալու պէտք ունի, մանաւանդ Ֆրանսայի հետ։ Յարեց թէ երկրին ելմտական կացութիւնը միջակ է և թէ փոխառութեան մը պէտք կայ։ Յայտարարեց թէ թէ մօտերս Ռուսիա պիտի այցելէ Ցարին Թագուհիին հետ։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ հանրօգուտ շինութեանց նախարարը հրաժարեցաւ, վասն զի հակառակ է աղի համար առաջարկուած նոր տուրքին և ամուսնալուծման օրէնքին որոնք Խորհրդարանին մէջ վիճաբանութեան պիտի ենթարկուին, երբ նստաշրջանը բացուի։

ՊԷՐԼԻՆ.— Ելմտացոյցի յանձնաժողովին մէջ արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեց թէ Գերմանիա իր արտաքին քաղաքականութեան մէջ պիտի զգուշանայ արկածախնդրական ձեռնարկներէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պաշտօնական գնահատութեան մը համաձայն, Պրազիլիոյ խահուէներուն մշակութն է չորս միլիոն պարկ։ Ռիօ ու Սանթոս նահանգներուն մէջ յառաջիկայ բերքը կ՚ենթադրուի ինը միլիոն պարկ։ Գիները միշտ կ՚իջնան։

ՍՈՖԻԱ.— Ընտրական պայքարը բուռն կերպով առաջ կը տարուի՝ ծխախոտներու մենավաճառի խնդրին վրայ։ Հանրային կարծիքը հակառակ է այդ ծրագիրին, եղած ճնշումներուն հակառակ, կասկածելի կ՚երեւայ որ նախարարութիւնը մեծամասնութիւն մը ունենայ Սոպրանիէին մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Պելճիքայի Լէօբոլտ Թագաւորը հիւանդ է։

—Բէդերպուրկէն կը հեռագրուի թէ Ռուսիոյ կայս. Պանքան իր եռամսեայ վճարումով թուղթերու զեղչի սակը 4 ու կէս առ հարիւրի և վեցամսեայ թուղթերու սակը 5 ու կէս առ հարիւրի իջեցուցած է։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Քանի մը օրերէ ի վեր գիները նոյն կը մնան գրեթէ և գործառնութիւնները տկար են Սակարանին մէջ։

—Թրանսվալի թուղթերը վերջին շաբթուան մէջ մանաւանդ բաւական անկում կրեցին, իբր հետեւանք Անգլիացիներուն Հար. Ափրիկէի մէջ կրած վերջին մանր մունր ձախորդութեանց։ Բայց երէկ իրիկուան դէմ թէեւ քիչ մը աւելի բարձր էին Թրանսվալի գիները, այլ այս առաւօտ 10 ֆր. մէկէն ինկած են։ Ըստ ամենայն հաւանականութեան կը կարծուի թէ Անգլիացիները նոր և կարեւոր ձախողանք մը ունեցած ըլլալու են։

—Երէկ Սակարանի 15 օրուան համար հաշուեյարդարումը կատարուելով 1000 Քոնսոլիտէի 62ուկէս ղրշ. և մէկ մի երկաթուղեաց 37ուկէս սնդմ. ռեբոռ որոշուեցաւ վերջնականապէս։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեր. Դ.	Օ. Ծ.	28	29
Ամէնէն բարձր գին	»	28	30 1/2
Ամէնէն վար գին	»	28	26
Ռումէլիի երկթ. գազ.	Ֆր.	114	75
Ամէնէն բարձր գին	»	114	50
Ամէնէն վար գին	»	115	12 1/2

ԲԱՑՈՒՄ 6 Փետրուար

Օ. Ս. Քոնսոլիտէ Սեր. Դ.	Փ. Կ.	28	26 1/2
Ռումէլիի երկաթուղեաց	Ֆր.	111	37
[illegible]		—	
Օ Էմի		14	20
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ճէնէրալ Օթոմ.		0	10
[illegible]		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	60
[illegible] բաժնեթ.		53	50
» [illegible]		1	40
» [illegible]		463	—
Քարափի Կ. Պոլսոյ		485	—
Թրամուէյ		133	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԷՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Փետրուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ	91	43
Օսմանեան Թուրք սէրի Բ.	51	—
Օսմանեան Թուրք սէրի Գ. քաղ.	27	87
Օսմանեան Թուրք սէրի Դ. գաց.	25	87
Օսմանեան Պանքա	12	75
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5%	40	—
» Մօնոբոլ	44	—
Պուլկարական 1888	82	—
Միացեալ ունիֆիէ	107	75
[illegible]	101	87
[illegible]	5	31
[illegible] երկաթուղեաց	15	—
Փորթուգալեան	25	32 1/2

ԲԱՐԻԶ, 17 Փետրուար

Ֆրանս. Ռանթ 3%		101	15
» » 3 1/2%		103	05
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) քաղ.	Ֆր.	26	42
) գաց.	»	26	45
» » » Բ.	»	51	70
» » » Գ.	»	28	27
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	568	—
Օ Ժամիէ	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղեաց	»	117	50
[illegible]	»	516	—
Օսմ. [illegible]	»	395	—
Եգիպտական Ունիֆիէ 4%		506	—
Քրէտի Լիոնէ		1058	—
Իտալական Ռանթ	»	99	90
Արժանթինեան ոսկեղէն	»	78	—
[illegible]	»	137	—
Ռիօ Թինթօ	»	85	145
[illegible]	»	8	50

ՊԷՐԼԻՆ, 17 Փետրուար

[illegible]	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղեաց	»	115	75
Անատ. երկթ. պարտաթղթեաց	»	102	—
Չեկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	310

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՄՈՐԹԻՍՄԱՆ

4 առ. 100 Քոնսոլիտէ օսմ. պարտաթուղթերուն

24րդ վիճակահանութիւն, բացուած 1902 փետր. 1)14ին

3151 – 3200	113051 – 113100
5351 – 5400	113201 – 113250
5401 – 5450	116951 – 117000
12751 – 12800	120301 – 120350
16401 – 16450	121151 – 121200
31551 – 31600	121651 – 121700
34601 – 34650	129251 – 129300
38901 – 38950	132351 – 132400
41001 – 41050	165501 – 165550
42351 – 42400	170851 – 170900
72451 – 72500	179901 – 179950
76651 – 76700	185901 – 185950
78451 – 78500	192401 – 192450
82751 – 82800	197801 – 197850
94251 – 94300	214801 – 214850
95151 – 95200	220301 – 220350
103901 – 103950	223851 – 223900
107351 – 107400	227201 – 227250

ՀՐԱՇԱԼԻ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ
ԱՆՏՐՈՍ ԿՂԶԻՒՆ (ՍԱՐԻՑԱ)
Սեփականութիւն ԼԷՈՆԻՏԱՍ Ա. ՌԱԻՍԻ ԵՒ ՈՐԴԻՔ
Ղալաթիա, Թոպալտօ ճող., Կէօմրիւք խան թիւ 1

Այս հանքային Ջուրը որ քիչ ժամանակուան մէջ մեծ համբաւ հանած է ո՛չ միայն Յունաստանի, այլեւ ամբողջ Եւրոպայի ու նոյն իսկ Ափրիկէի մէջ, ժամանակէ մը ի վեր ընդունելութիւն գտած է նաեւ Թուրքիոյ մէջ, իր առողջապահական ընտիր յատկութեանց պատճառաւ։ Յունաստանի և Բարիզի մէջ պաշտօնապէս կատարուած քիմիական տարրալուծումները հաստատած են թէ իր մէջ գտնուած առողջապահական նիւթերը հրաշալի կերպով կը նպաստեն ստամոքսի ու ծննդական գործարանաց հիւանդութեանց բուժման։ Այս յատկութեանց համար է որ ամէնուն կը յանձնարարենք այս հանքային Ջուրը, որ սեղանի սքանչելի ըմպելիի մը տեղ ալ կրնայ ծառայել։ Մէկ տամըճանային գինն է 30 զրուշ։ 27—36

1803
IMPERIAL
ԻՄԲԷՐԻԱԼ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Հաստատեալ ի Լոնտոն 1803ին
Դրամագլուխ Ա. Ո. 2,900,000
Վնասուց հատուցուած 16,000,000
Ընկերութիւնը կ՚ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, շէնք և այլն
խիստ չափաւոր գիներով
Դեր-գործակատար Լիազօր գործակ. Թուրքիոյ
ՅՈՒՍԻՈՆ Տ. ԳՈՒՐՊԷԼԼԻ Շ. Բ. ԳԼԻՖԹԸՆ
Ղալաթիա, Ինայէթ Խան

Տr. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բէրա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունի

ՏՈՔԹ. ԿՐՈՍՄԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՄԻԶԱՑԻՆ ԵՒ ԳԱՂՏՆԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Բերա Թէքէ, [illegible]
Տոքթ. Կրոսման, [illegible] 1—4 (Ը. Ե.) [illegible]
108 2—20

[illegible]
Պէյրութ, Պ. Պօլիս, 13 դեկտ. 1888
[illegible]

ԻԼԱՆ
Բոսզա վէ Թէկէրամ Նեքարէզինձէն
[illegible]
302

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՐ ԻՕՏԷ
ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրօ Անթիսքօռպիւթիքի և Մօռիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու տկարակազմ տղայոց մորթի փշտիկներուն դէմ, ինչպէս նաև միզի գնտիկները հալեցնելու և ախորժակը բանալու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

BULGARIA
ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԿ.

Հաստատուած Ռուսճուք

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար՝
6,000,000 Ֆրանք

Ապահովագրութիւն կարասիներու, կալուածներու, ապրանքներու ևայլն, Կ. Պոլսոյ և գաւառներուն մէջ, աժան պայմաններով և նպաստաւոր սակագիններով։

Մասնաւոր ապահովագրութիւն ջաղացքներու և ճարտարագործներու համար։

Կեանքի և տղոց համար դրամագլուխ ստորագրելու ապահովագրութիւն։

Վնասուց անմիջական ու առատաձեռն հատուցում։

Ընդհանուր գործակալութիւն, Կ. Պոլիս, Վոյվոտա փողոց, Գալաֆեան խան։

Լիազօր վարիչ — Ընդհ. Գործակալ
Տ. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ — Ժ. Պ. ՔԱՋԱՐԼԵԹՕ
Ընկերութեան դրամատունը Գրէտի Լիօնէ

ԳԱՐԱՃԻԿԵՐ ՍԱՆՃԸԼԱՐԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերուն (ղարաճիկէր սանճըլարը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ խոցոտուք այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ անկողնին մէջ հանգիստ ընել, չորս կողմ վերմակը կը ճանկռտէ, տաք, պաղ քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ։

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Ֆրանսայի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկայի պատրաստած դեղահատները, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas արդարեւ ամենէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան զոր կը բուժեն հիմնապէս և ապահովապէս, կարճ ժամանակի մէջ. Ցաւերուն սաստկացած ատեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած ատեն օրական երեք չորս դեղահատ բաւական են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ, մաղձոտութիւն (սաֆրա) և դեղնութիւն (սարըլըգ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւնները, ասիկա ապացուցուած է հազարաւոր փորձերով։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ գաբու Քիւչիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէճիտի Լինոս և Պօնտէցիանոս դեղամթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ։

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Անուանք	Թոնէլ	Անուանք	Թոն
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2400
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ [illegible] և ԸՆԿ.
[illegible] խան
[illegible] և ԸՆԿ.
184 21, [illegible]

Իր անարատութեան պատճառաւ
ՇԱԲՕԹՕ
բէքթօնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բաստէօրի, Պէրլինի, Վիէննայի և Բեդրըպուրկի աշխատանոցներուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ
ՇԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ
ՊԷՓՍԻՆԵԱՆ ԲԷՔԹՕՆԻ
VIN CHAPOTEAUT

Բէքթօնն, որ իբր ամենայաւ սնունդ ծանօթ է, կովի մսին մարսողութեան արդիւնքն է՝ պէփսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաև այն անձերն, որք ունին հիւծումէ առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, շաքարախտ, թոքախտ, թանչք, ուռեցք, քանսէռ, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած։

ՇԱԲՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ,
և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

ՇԱՊԻԿ

Հաստատեալ 1884ին
ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՇԱՊԻԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ
ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Մ. ՏԷՐ-ԴԱՒԻԹԵԱՆ
Թիւ 85 — Կալաթա, Վոյվոտա փողոց — Թիւ 85

Խիստ խնամով ու տարապայման աժան գիներով չափու վրայ կը պատրաստուին ամէն տեսակ շապիկ, օձիք, թեւնոց, գիշերազգեստ ու ներքին ճերմակեղէններ։

Միայն Ֆրանսական ու Անգլիական ընտիր տեսակ կերպասներու զանազանութեամբ օժտուած այս գործարանը տրամադիր է ընդունիլ ու կատարեալ հոգածութեամբ պատրաստել հարսնեաց ճերմակեղէններու յանձնարարութիւններ։

Կը ծախուի վերջին նորաձեւութեամբ խիստ ճաշակաւոր ու միշտ աժան գինով օձիք, թեւնոց, ֆլանէլ, գուլպայ, թաշկինակ, ոսկեզօծ կոճակներ, փողկապ, դրամապանակ, զմելի (Ջէֆիլտ), խողանակ, սանտր ու անուշահոտութեանց լաւագոյն տեսակներ։

Մ. ՏԷՐ-ԴԱՒԻԹԵԱՆ վաճառատունը նորաձեւութեան, ապրանաց ազնուութեան, յանձնարարութեանց խնամով պատրաստութեան, ու գիներու աժանութեան տեսակէտով վստահելի ու լաւ յանձնարարելի լաւագոյն տուներէն մէկն է։

ԳԻՆԵՐԸ ՈՐՈՇԵԱԼ ԵՆ

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժաճաշակ ձկան իւղն է «Էմիւլսիօն Սքօթ»ը որ [illegible] ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾՈՒՏԸ, ԽՈՑԸ ([illegible])
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՇԻՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

[illegible] ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐ 531

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլորը շահեր։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ մը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ դրաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, անձնասպանութեան և մինչեւ իսկ պատերազմի առթին։ Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ, առանց յետագայ ապահովագրին հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները վստ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը. յետամնաց ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ [illegible] չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագիրները։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՌԻ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՐԵԱՆ
Պոլիս, Հուիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Յ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԷՐԱ 396
Տաքսիմ պարտէզատան վրայի յարկը, Էրեղ Չապուճեանց դէմը)

[illegible] մէկ անգամէն կը [illegible] ցաւով [illegible] եւ [illegible]

Նորաձեւ եղանակաւ, ոսկէ, [illegible] և գեղեցիկ [illegible] ատամներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, [illegible]

[illegible]

Ծ. Գ. [illegible] (Փրէճիւ Կէս օր) [illegible] (Փրէճիւ Կէս գիշեր) [illegible]

[illegible] 187

ՍԻՆԿԵՐ
ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ — ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ
THE ÇINGER MANUFACTURING Cie

Սինկէրի կարի մեքենաները [illegible] յառաջադիմութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը տարը 400էն աւելի [illegible] բոլոր քաղաքներու մէջ. Մասնաճիւղեր գաւառաց մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին ՊԷՐԱ [illegible] Սինկէրի գիմաց.
ՂԱԼԱԹԻԱ Սինկէր խան, [illegible] դիմաց.
ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ [illegible] թիւ 13.
ՍԿԻՒՏԱՐ [illegible] Պօյու.

ԱՆԿԸՌ
Հիմնեալ 1858ին
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 168,000,000
Վճարեալ գումարներ Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ
Սթամպօլ Ապուտ Էֆէնտի խան

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ
[illegible]
[illegible]

Անուանք	Թոնէ	Անուանք	Թոնէ	Անուանք	Թոնէ	Անուանք	Թոնէ	Անուանք	Թոնէ
[illegible]	1069	[illegible]	1427	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3507	[illegible]	2906	[illegible]	1695	[illegible]	2375	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1541	[illegible]	395	[illegible]	775	[illegible]	3709	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1877	[illegible]	4811	[illegible]	1531	[illegible]	3557	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1283	[illegible]	937	[illegible]	3730	[illegible]	1057	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1284	[illegible]	3338	[illegible]	3800	[illegible]	1736	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1076	[illegible]	1712	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2419	[illegible]	[illegible]
[illegible]	841	[illegible]	504	[illegible]	3354	[illegible]	1683	[illegible]	[illegible]
[illegible]	4421	[illegible]	3424	[illegible]	5540	[illegible]	4175	[illegible]	[illegible]
[illegible]	671	[illegible]	1520	[illegible]	1990	[illegible]	4583	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1257	[illegible]	1341	[illegible]	1052	[illegible]	1551	[illegible]	2429
[illegible]	1346	[illegible]	554	[illegible]	3207	[illegible]	1697	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1094	[illegible]	1838	[illegible]	1702	[illegible]	310	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3739	[illegible]	369	[illegible]	1053	[illegible]	3228	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1384	[illegible]	4583	[illegible]	3277	[illegible]	1662	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3397	[illegible]	2080	[illegible]	1648	[illegible]	1613	[illegible]	[illegible]
[illegible]	4385	[illegible]	1843	[illegible]	3181	[illegible]	1782		

Վօլթուրնօ շոգենաւը, Նաւապետ Շուէն, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է։

Տիբբիօ շոգենաւը, Նաւապետ Սթըրօի, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 20ին։

Դիմել առ գործակալ [illegible]
[illegible] Ղալաթիա 377

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնը

Եք. 5/18 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Չր. 6/19 Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ ([illegible] Աղեքսանդրիա, Բօրթ-Սայիտ, Եաֆա, [illegible])։
Հշ. 7/20 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Հշ. 7/20 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բաթում և [illegible] ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Ուր. 8/21 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ամէնը ուղղակի Մարսիլ համար. Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել [illegible]
516 Թ. [illegible]

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերփուլ և [illegible]

Անուանք	Թոնէ	Անուանք	Թոնէ
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3000
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	2790	[illegible]	390
[illegible]	2704	[illegible]	308
[illegible]	2704	[illegible]	368
[illegible]	2504		

[illegible] ժամանակէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ [illegible]
Ղալաթիա, [illegible]
693 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible]

Անուանք	Թոնէ	Անուանք	Թոնէ
[illegible]	13900	[illegible]	5598
[illegible]	13900	[illegible]	4841
[illegible]	12952	[illegible]	2229
[illegible]	12950	[illegible]	2945
[illegible]	8845	[illegible]	2938
[illegible]	8123	[illegible]	2955
[illegible]	8120	[illegible]	2558
[illegible]	7392	[illegible]	2131
[illegible]	7269	[illegible]	1614

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
[illegible] խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց 355

[illegible]

— 5 —

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷՆ

ՃՕՆ ՄՕՐԼԷՅ

ՄԷԿ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

«ՎՃԻՌՆԵՐԸ»

Իրաւ է որ այս նիւթագրերը զուրկ են տարօրինակ զօրութենէն Տակիտոսի այն գրուածներուն՝ որոնք ծանօթ բացատրութեան մը համաձայն ընթերցողը կը յորդորեն՝ իբր խոստովանութեան մէջ՝ յայտնել իր իսկ սրտին գաղտնիքները։ Վէպի մէջ, գէթ մեր վրայ խօսելով, ընկերային մարդուն և անոր մասնայատուկ դրոշմներուն դիտողութիւնը գտած է իր նախ նուիր միջնորդը։ Վէպը, բառին բուն նշանակութեամբ, ո՛չ թէ առասպելայօդ կամ արկածներու վէպը, այլ նկարագրերու և բարքերու վէպը՝ մեծն Ֆիլտինկէն մինչեւ Թէքըրէյ (ու երկայն է անցքը) կը բովանդակէ։ Անգլիոյ մէջ բոլոր այն սահմանը՝ որ Ֆրանսայի մէջ գրուած է ու վարդապետօրէն պաշտպանուած՝ ամենախանձաւոր պահանջքի ու ամէն օտար արշաւանքի դէմ, որոնք կրնան տեղի ունենալ առածապատումներու կողմէ, որպիսի է Լա Ռոշֆուքօյ, և կենդանագրերու հեղինակներու կողմէ, որպիսի է Լա Պրիւյէր։ Բայց aphorfsmeի մատենագրութիւնը կը պարունակէ փառաւոր ու անմոռ անուն մը որ է Ֆրանսիս Պաքոն։ Պաքոնի Փորձերն անգլիական մատենագրութեան մէջ միակ հրաշակերտն է՝ զոր կեանքի իմաստութիւնն արտադրած ըլլայ պատգամներու ձեւին տակ, մարդկային կեանքին զանազան պարագաներուն պատշաճեցնելով։ Ամէն մարդ կը ճանչնայ Փորձերը։ Բայց կայ նաեւ Պաքոնի ուրիշ մէկ գործը, որ թերեւս կարեւորագոյն է և քիչ ծանօթ է կամ բնաւ ծանօթ չէ բայցի քանի մը ընթերցասէրներէ։ Կ'ուզեմ յիշել անոր Augmentis լատիներէն համբաւաւոր ճառին ութերորդ գրքին երկրորդ գլուխը։ Այս երկն անգլիերէնի թարգմանուած է գեղեցիկ ու սահուն ոճով մը։

Այդ գլխին մէջ նա կ'աշխատի, ի միջի այլոց մեկնել Սողոմոնի Առակները կամ՝ ինչպէս ինքը կը կոչէ՝ Վճիռները։ Թուով երեսուն կամ քառասուն հատ։ Մէկ կողմ դնելով զուտ աստուածաբանական հանգամանք ունեցող մասերը՝ անոնց մէջ կը գտնէ, կ'ըսէ մեզ, «բազմաթիւ ընտիր պատուէրներ ու խորհուրդներ՝ քաղաքային կեանքի տեսակէտով», որոնք հանուած են իմաստութեան ամէնէն խոր աղբիւրներէն ու կը զօրեն զանազան պարագաներու։ Չգիտեմ թէ հասարակաց կարծիքին աղը ո՛ւր կարելի է գտնել աւելի անխառն ու աւելի շնաշխարհիկ ձեւով, քան թէ Պաքոնի այս նուրբ մեկնաբանութիւններուն մէջ՝ Իմաստուն Արքային այնչափ նուրբ վճիռներուն վրայով և իրարու յաջորդող էջերով պարզուած այն գործնական իմաստութեան մէջ, կորովի, չարաճճի ու խորախորհուրդ, ուր օրինակները յորդառատ են, ուր կը ճառագայթէ ամէնէն վառվռուն ու ամէնէն փայլուն սրամտութիւնը։

Իմաստութեան այս տեսակը յարմար էր այն ժամանակի ճաշակին. ասոր վկայ են Ռոլէյի Հրահանգներ առ իր որդին անուն գործը, և հեղինակութեան ու փորձառութեան վրայ հիմնուած քաղաքագիտական ու վաճառականական վճիռներու այն հետաքրքրաշարժ հաւաքածոն՝ զոր նա կ'անուանէր Դահլիճի Խորհուրդ։ Հօրրինկթընի Քաղաքագիտական վճիռները հրատարակութեան յաջորդ դարաշրջանին մէջ։ Բարոյական վճիռներ չեն ասոնք, այլ յաւէտ քաղաքագիտութեան տեսակէտով ղեկավարող առաջարկութիւններու շղթայաւորում մը։ Անոնց մէջ հազիւ կը գտնուի ազնիւ շունչ մը, բայց նաեւ այնպիսի վեր ցական տեսութիւններ, որոնք չեն կրնար իբր գործնական ուղեցոյց ծառայել յուզումնալից օրերու մէջ։ Ընդհանրապէս, Պաքոնի ազդարարութիւններն ունին իրենց առանձնայատուկ եղող խորութիւն մը, ճոխութիւն մը։ Նա կ'ըսէ թէ ո՛չ հասարակական կատարելագործումին գիտութիւնը, որչափ որ մարդիկ յաճախօրէն կը պարծին անով, բայց բաւականին ճշդուած չէ գրքերու մէջ։ Ահա այս պարագային բերումով է որ նա կը ճղէ Բախտին ճարտարապետութեան պատուէրները, իր բացատրութեան համաձայն։ Ասոնք կ'ուղղուին այնպիսի մարդու մը՝ որ քաղաքագէտ է իր բախտին տեսակէտով, ու մանաւանդ կ'ըսեն թէ ի՛նչպիսի ձեւ պարտի տալ իր նկարագրին՝ հասնելու համար։

Առաջին. — Պարտի ինքզինքը վարժեցնել դատելու իրերուն կարեւորութիւնն ու յարաբերական արժէքը, պայմանաւ որ այդ իրերը կարենան ծառայել իր յաջողութեան և իր առաջադրած նպատակին։

Երկրորդ. — Ձեռնարկել իր կարողութենէն աւելի բարձր բաներու, չթիավարել հոսանքին դէմ։

Երրորդ. — Առիթին չսպասել միշտ, այլ երբեմն առաջ բերել ու ներկայացնել զայն, Դեմոսթենէսի սա խօսքին համաձայն. «Ինչպէս որ քաջայայտ է թէ զօրավարը պարտի առաջնորդել բանակին ճիշդ նոյնպէս ալ գործերու տնօրինումը պարտի վիճակիլ իմաստուններուն, որոնք պէտք կարենան ընել ինչ որ օգտակար դատեն, յաւէտ քան թողուլ որ դէպքերն առաջնորդեն իրենց»։

Չորրորդ. — Զանցել գործ մը որ հարկաւորապէս շատ երկար ժամանակ կը պահանջէ, բայց մոռնալ չհանել երբեք սա խօսքը. «Ժամանակը խոյս կուտայ, ժամանակը չպիտի վերադառնայ այլեւս»։

Հինգերորդ. — Բոլորովին խորամուխ չըլլալ գործի մը մէջ, այլ միշտ պահել բաց դուռ մը, ուրկէ կարելի ըլլայ խուսափիլ, գաղտնի ելք մը՝ որ հնարաւոր ընէ յետանահանջը։

Վեցերորդ. — Պահել այն հին պատուէրները, թէ պէտք չէ ամենեւին նենգաւոր մտքով հակնալ, այլ խոհեմութեան ու չափաւորութեան հետ համեմատելով, այսինքն թէ պարտինք բարեկամի մը հետ վարուիլ այնպէս՝ որպէս թէ օր մը նա պիտի թշնամանայ մեզ հետ, ու թշնամիի մը հետ այնպէս՝ որպէս նա պիտի բարեկամանայ մեզ հետ։

Ահա ասոնք են այն պատուէրները՝ զորս Պաքոն կ'անուանէ օգտակար արուեստներ իբր հակադրութիւն այն վնասակար արուեստներուն՝ զորս Մաքիավէլ առաջուց նկարագրած էր իր Du Prince անուն համբաւաւոր գրքին ինչպէս նաեւ իր Ճառերուն մէջ։ Պաքոն կ'ըսէր թէ Մաքիավէլի առածները վատթար, չերծ ու վնասակար իմաստութիւն մը կը կազմէին ու անիրաւ չէր։ Գիտակից էր նաեւ թէ իր իսկ առածները քիչ մը զուրկ էին վսեմութենէ ու քանի մը հատը՝ սխալ։

Ասոր համար է որ կ'եզրակացնէ նախազգուշացնելով զմեզ փառամոլութեան փոթորիկէն, մրրիկէն ընդդարձ տարուելու վտանգին դէմ։ Մեզ կը յիշեցնէ ընդհանրապէս թէ ամէն ինչ ունայնութիւն ու մտատանջութիւն է, ու մանաւանդ թէ ըլլալ մը չունենալն անէծք մ'է, բայց թէ մարդ որչափ աւելի ունենայ, նոյնչափ աւելի մեծ է դժուարութիւնը, և թէ ամէն առաքինութիւն կը գտնէ իր վարձքը, ամէն մոլութիւն իր պատիժն ինքնին։ Իրաւի կը հարցնէ թէ բախտին այս հեւ ի հեւ հետապնդումը որ հանգիստ չի ճանչնար երբեք, որուն համար կրնայ ըսուիլ՝ կիթառներ չկան, միթէ բաւակա՞ն ժամանակ կը թողո՞ւ նուիրական պարտքերու համար և միթէ մեզ միջոց կ'ընծայէ երկնամբարձ երես մը ունենալու, եթէ միտքը գետնաքարշ է միշտ ու երկրասող, հողակեր օձի պէս։ Հուսկ ուրեմն, խորհուրդ կուտայ մարդոց որ քիչ մը հանգիստ առնեն բախտին ետեւէ այսպէս սանձարձակօրէն ընթանալու միջոցին, մտածելով Կարոլոս Ե.ի հետագայ խօսքը իր որդւոյն տուած հրահանգներուն մէջ. «Բախտը կնաբարոյ բան մը ունի, եթէ շատ մօտէն քննես անոր, ահա ա՛յն ատեն շատ կը հեռանայ քեզմէ»։

(Շարունակելի)